

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 17, številka 1

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
MAREC 2022

2 NOVICE IZ OBČINSKE UPRAVE

- 2 Razpis za zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Komen za leto 2022
- 3 Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja
- 3 Komenska »Hiška pod krošnjami« širi dobro voljo
- 4 Obnova Kulturnega doma v Gorjanskem
- 4 Vaški dom Preserje
- 5 Iščemo prostovoljne šoferje – prostoferje!

7 IZ VAŠKIH SKUPNOSTI

- 8 Gradnja suhega zidu in nove kolesarske oznake v Svetem
- 9 Sveta Katarina – Škrbinski Triglav

12 DRUŠTVENO

- 12 Gasilci PGD Komen v letu 2021 nismo mirovali
- 13 V spomin in opomin, 15. 2. 2022
- 14 Odstranitev vegetacije s prazgodovinskega gradišča Debela griža

15 IZ KOMENSKE KNJIŽNICE

- 15 ŠTUDIJSKI KROŽEK Pokukajmo v spomine

16 KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

- 16 Ovce za sklenjen krog kmetovanja
- 17 Penina s krasa zorela v našem morju
- 18 Ohranjanje svetovne dediščine se začne doma (krčenja zarasti s kraške gmajne)
- 19 Portal moj.gozdar.si
- 19 Vzdrževanje gozdnih cest

21 EKO

- 21 Kdor odpadke naredi, naj zanje tudi poskrbi!

22 ZDRAVSTVO IN SOCIALA

- 23 Bogastvo čustev

24 ŠPORTNO

- 26 50 let NK Komen 1972 – 2022
- 27 Veronika Žvanut državna prvakinja v skokih na mali prožni ponjavi
- 28 Tanji Marc in Jaki Štremflu najprestižnejši priznanji - Športnik Krasa in Brkinov 2021
- 29 Volčji Grad med etapami teka z burjo

29 TURIZEM

- 30 Nova celostna grafična podoba turistične znamke Štanjel
- 31 Bankomat v Štanjelu ponovno na voljo
- 31 Srečanje s ponudniki Krasa in Brkinov na gradu Štanjel
- 32 Srečanje z vaščani Štanjela
- 32 Destinacija Kras in Brkini prejemnik zlatega znaka trajnostnega turizma Slovenia Green Destination Gold

34 IZ ŠOLSkih KLOPI

38 BURJICA

41 KOSOVELOV DOM

42 PRIREDITVE IN OBVESTILA

Burja

Glasilo Občine Komen
Letnik 17, številka 1, MAREC 2022

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
e-pošta: burja@komen.si

ISSN 2591-2321

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na Občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.

Odgovorna urednica: Heidi Vrčon
Uredniški odbor: Mojca Sušnik Klemenčič (pomočnica odg. urednice), Tanja Bratina Grmek, Suzana Stanko, Martina Godnič
Lektoriranje: Barbara Jejčič
Priprava in tisk: Studio Terčon, Borut Terčon s. p.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov: burja@komen.si najpozneje do 25. 5. 2022. Prispevki, ki bodo prispeli prepozno, ne bodo vključeni v junjsko številko! K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji. Vabimo tudi vse fotografe ali fotografke kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide JUNIJA 2022.

Avtorica naslovnice fotografije: Ivana Žigon

Spoštovane občanke in občani, drage bralke in bralci občinskega glasila BURJA!

Konec februarja smo se že veselili hkratnega konca letošnje zime in večine omejitev, ki jih je v zadnjih dveh letih prinesla

epidemija covid-19. Bližajoča pomlad in svobodnejše življenje sta nas navdajala z optimizmom in z novo energijo. Zadihali smo s polnimi pljuči. Bili smo prepričani, da bo odslej šlo samo še na bolje. Žal smo se ušteli. Brutalni vojaški napad Putina na Ukrajino nam je čez noč uničil upanje na boljše čase. Izkazalo se je, da tudi na najbolj razviti celini -- Evropi -- svoboda, mir in demokracija niso nekaj samoumevnega. Žal se pomena teh ključnih civilizacijskih pridobitev zavedamo šele tedaj, ko jih ni več ali pa ko so močno ogrožene. Sedaj lahko le upamo, da bo neobičajno hiter in odločen odziv Evropske unije in njenih članic ter celotnega demokratičnega sveta preprečil najhujše in nas čimbolj obvaroval pred dolgotrajnimi in nepredvidljivimi posledicami za naše vsakdanje življenje.

Seveda na občini ne moremo vplivati na svetovne razmere, lahko pa na lokalni ravni. Zato se po svojih najboljših močeh trudimo, da v okviru svojih pristojnosti in možnosti prispevamo k nadaljnjemu razvoju naših krajev in k izboljšanju življenjskih pogojev naših občanov. S tem namenom smo v februarju objavili nov razpis za spodbujanje odpiranja novih delovnih mest in zaposlovanja težje zaposljivih oseb ter za samozaposlovanje s pomočjo. Letos smo v proračunu s 45.000 EUR zagotovili skoraj še enkrat več sredstev kot v

lanskem letu. Razpis je odprt še do začetka maja.

Veliko dela smo v zadnjih mesecih vložili v izdelavo gradbene dokumentacije za različne občinske projekte in v pridobitev številnih gradbenih dovoljenj ter v zagotovitev sofinanciranja projektov iz najrazličnejših evropskih skladov. Zato smo veseli, da se bodo prav v teh dneh začela gradbena dela za ureditev medgeneracijskega in spominskega parka v središču Komna, kjer bomo uredili zelene površine za sprostitev in druženje krajanov, vključno z manjšim otroškim igriščem in igrali. Prepričan sem, da bo ta mali park velika pridobitev za Komen in njegove prebivalce.

Intenzivno tečejo vse potrebne aktivnosti za čimprejšnjo pridobitev gradbenega dovoljenja za obnovo in dozidavo vrtca v Štanjelu, tako da bomo že v poletnih mesecih začeli z gradbenimi deli. Hitimo tudi s pridobitvijo gradbenega dovoljenja za obnovo vaškega doma Kobdilj, kjer želimo s pomočjo v maju napovedanega razpisa za podelitev evropskih sredstev v nadstropju urediti tudi še dve neprofitni stanovanji za mlade družine. Do konca pomladi pričakujemo tudi gradbeno dovoljenje za ureditev novih sanitarij in garderob ob vaškem domu Gorjansko, tako da bi poleti zamenjali tudi dotrajana okna in izvedli obsežnejša vzdrževalna dela v dvorani. Nadaljujemo z urejanjem ekotokov, tokrat v Brestovici, in kmalu bomo začeli tudi s sanacijo poškodovanih suhih zidov ob javnih poteh.

V februarju smo uspeli po več let trajajočih postopkih končno prejeti v brezplačno last del zemljišča Slovenskih železnic v Štanjelu. Naročili smo izdelavo

gradbene dokumentacije za ureditev parkirnih mest za turistične avtobuse in za postavitev počivališča za avtodome pri štanjelski šoli. Naša želja je, da bi s pomočjo evropskih sredstev že prihodnje leto pristopili k izvedbi investicije in tako izboljšali turistično ponudbo Štanjela.

Po obnovi krajšega odseka razdelilnega vodovodnega omrežja v gornjem delu Gorjanskega v zimskih mesecih nas letos čaka obsežnejša rekonstrukcija vodovoda v Škrbini in celotnega razdelilnega omrežja v Volčjem Gradu. Pričakujemo, da bomo do začetka poletja uspeli pridobiti tudi še manjkajoče gradbeno dovoljenje.

Dela in nalog ne zmanjka.

Prepričan sem, da bomo lahko že v prihodnji številki poročali o novih odobritvah evropskih sredstev za številne občinske investicijske projekte. Trudimo se, da »ujamemo« čim več javnih razpisov in da uspemo črpati čim več evropskih sredstev za naše večje investicije. Tako ostane več občinskega denarja za manjša, a nič manj pomembna vlaganja po vaseh in tudi za delovanje naših društev, ki bistveno pripomorejo h kakovosti življenja na našem območju.

Ker nas od praznika velike noči loči le še dober mesec, naj vam vsem, dragi občanke in občani, že sedaj zaželim prijetne in sproščene praznike. Še posebej pa si želim, da vsi skupaj in vsak posebej ohranimo čim več razuma, strpnosti in optimizma, saj bomo tako lažje in z manj slabe volje dočakali poletje.

Vaš župan, mag. Erik Modic

Razpis za zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Komen za leto 2022

1. Priznanja Občine Komen, ki se podelijo v letu 2022:

A. ZLATI GRB Občine Komen

Priznanje se podeli posamezniku ali skupinam za izredno življenjsko delo oziroma za vrhunske uspehe in dosežke na znanstvenem, gospodarskem, kulturnem, vzgojno – izobraževalnem, športnem, naravovarstvenem, humanitarnem ali katerem drugem področju, ki so pomembni za razvoj in promocijo občine Komen. Podeli se eno priznanje letno.

B. Priznanja Občine Komen

Priznanja se podeljujejo posameznikom ali skupinam za dosežene uspehe v krajšem časovnem obdobju. Priznanja imajo pomen pohvale ter so aktualen odziv na dosežke in uspehe na vseh področjih dela. Podeli se lahko do tri priznanja letno.

Priznanja podeli župan Občine Komen predvidoma na slovesnosti ob občinskem prazniku Občine Komen.

2. Predloge za podelitev priznanj lahko podajo posamezniki, družbe, zavodi, politične in druge organizacije in skupnosti, društva ter ožji deli lokalne skupnosti.

Predlog za podelitev priznanj mora biti podan v pisni obliki in mora vsebovati najmanj: splošne podatke o predlagatelju, predstavitevne podatke o kandidatu, vrsto priznanja, za katero je kandidat predlagan, utemeljitev predloga s podrobnejšim opisom dela oziroma dosežkov, zaradi katerih je bila predlagana podelitev priznanja in dokumente, ki potrjujejo dejstva, navedena v utemeljitvi.

Utemeljitev mora biti pripravljena na tak način, da bo zagotavljala pripravo utemeljenega predloga za obravnavo na občinskem svetu in podelitev priznanja na slavnostni seji.

Predlagatelj predlogu priloži tudi soglasje kandidata h kandidaturi in soglasje kandidata za obdelavo osebnih podatkov.

Če predlagatelj ni fizična oseba, mora predlogu obvezno priložiti tudi zapisnik sestanka organa, ki je sprejel odločitev o podaji predloga.

3. Prispele predloge bo obravnavala komisija za podelitev priznanj Občine Komen, imenovana s sklepom župana. Komisija bo oblikovala predlog za podelitev priznanj, o prejemnikih priznanj bo odločal občinski svet s sklepom.

4. Komisija bo obravnavala predloge, ki bodo na naslov Občine Komen prispeli do **ponedeljka, 11. aprila 2022 do 8. ure**. Predlagatelji lahko podajo predloge na obrazcu, ki je na voljo v sprejemni pisarni občinske uprave Občine Komen in je objavljen na spletni strani občine Komen www.komen.si.

5. Predlagatelji pošljejo predloge na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen v **zaprti kuverti** z napisom **»Ne odpiraj – za občinska priznanja«**.

6. Razpis za zbiranje predlogov se objavi na spletni strani Občine Komen www.komen.si, v občinskem glasilu Burja ter v prostorih Občine Komen.

mag. Erik Modic,
župan

Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja

Občina Komen je v Uradnem listu RS, št. 15/2022 z dne 4. februarja 2022 objavila javni razpis za dodeljevanje pomoči za spodbujanje zaposlovanja v Občini Komen za leti 2021 in 2022. Razpisna dokumentacija in besedilo razpisa sta objavljena na spletni strani www.komen.si pod rubriko »razpisi«.

Razpisani so sledeči ukrepi:

- Ukrej 1: spodbujanje odpiranja novih delovnih mest,
- Ukrej 2: spodbujanje samozaposlovanja,
- Ukrej 3: spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih oseb.

Višina razpisanih sredstev, zagotovljenih v letošnjem proračunu, znaša 45.000 EUR.

Rok za predložitev vlog je do 11. 5. 2022. Vloga je pravočasna, če je najkasneje zadnji dan roka oddana v sprejemni pisarni občine ali oddana priporočeno po pošti na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen.

Dodatne informacije lahko v času uradnih ur pridobite na tel. št. (05) 7310459 oziroma po e-pošti: uros.skok@komen.si.

Uroš Skok, občinska uprava

Komenska »Hiška pod krošnjami« širi dobro voljo

Dnevni center za starejše dobiva svojo novo podobo, s katero si želi širiti dober glas in dobro voljo med vse ljudi na Krašu.

Naša zgodba je zgodba prijateljstva, sprejemanja in pomoči. Kot javni zavod, ki je zavezan k zagotavljanju institucionalnega varstva starejših z domsko oskrbo, si prizadeva in spodbuja tudi alterna-

tivne oblike oskrbe in nujenja pomoči starejšim. Hiše dobre volje (v Novi Gorici, Mirnu in Desklah) tako zagotavljajo dnevno varstvo, oskrbo, prehrano, nego in pomoč starejšim osebam, ki bi sicer dolge dneve preživljale doma v osami, dolgočasu in negotovosti. S paleto storitev, ki jo zagotavlja celodnevna domska oskrba, pomagamo ljudem, da ohranja-

jo svojo samostojnost in dostojanstvo, ter se tako lahko vsakodnevno vračajo v objem svoje družine in za zidove svoje domačije. Naše hiše obiskujejo povsem samostojni ljudje, ki potrebujejo le dobro družbo in tople obroke, in ljudi, ki zaradi bolezni in starosti že potrebujejo določeno mero oskrbe, pomoči, nege in varstva.

V Komnu bo dnevni center na voljo kot v ostalih krajih, od ponedeljka do petka med 7. in 17. uro. Zagotavljal bo tople – drugi – dom vsem, ki se nam boste pridružili. Storitve dnevnega varstva delno financira ZZS, delno pa zanje plača uporabnik sam. Vsekakor pa gre za storitev, ki je finančno prijaznejša za uporabnika in njegove svojce, slednji lahko brez skrbi, odhajajo v službo in po ostalih vsakodnevnikih opravkih. Obisk hiše je prilagodljiv, kar pomeni, da ga lahko ljudje obiskujejo vsakodnevno ali le nekajkrat tedensko. Obiskovanje hiše je stvar potreb in želja uporabnikov.

V Domu upokojencev Nova Gorica se že veselimo naše nove »hiške pod krošnjami« v Komnu, zato Vas vabimo, da v kolikor potrebujete več informacij ali si želite umestitve v čakalno vrsto zainteresiranih oseb za vključitev, brez kakršnih-

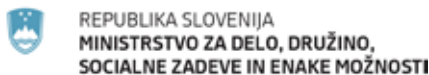

koli obveznosti, nas pokličete na: 05 339 4140 ali nam pišete na: tanja.peloz@dung.si.

Gradnja Dnevnega centra Komen lepo napreduje, glavna inštalacija je že izvedena, zaključna obrtniška dela v notranjosti objekta so v izvajanju, prav tako je v izvajanju zunanja ureditev zelenih površin. Projekt poteka skladno s terminskim planom in projektno dokumentacijo.

Projekt delno financirata MDDSZ ter Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR). Projekt se financira iz Operativnega programa evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020, prednostne osi 9 »Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine«, prednostne naložbe 9.3 »Vlaganje v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispeva k razvoju na nacionalni regionalni in lokalni ravni,

zmanjšanje neenakosti glede zdravstvenega stanja, spodbujanje socialnega vključevanja z lažjim dostopom do socialnih, kulturnih in rekreacijskih storitev in prehod z institucionalnih storitev na storitve v okviru lokalnih skupnosti« in specifičnega cilja 9.3.1 »Izboljšanje kakovosti skupnostnih storitev oskrbe« OP EKP 2014–2020.

Besedilo: Tanja Peloz, Dom upokojeencev Nova Gorica
Foto: Casarsa Guru

Obnova vodovoda Gorjansko

Občina Komen je v Gorjanskem obnovila del razdelilnega omrežja vodovodnega sistema v dolžini 40 metrov.

Obstoječ vodovod je bil dotrajan in neustrezen za kvalitetno pitno vodo. V sklopu investicije se je obnovilo štiri hišne

priključke ter uredilo celotno cestišče na odseku investicije.

Besedilo in foto: Boštjan Frančeskin, občinska uprava

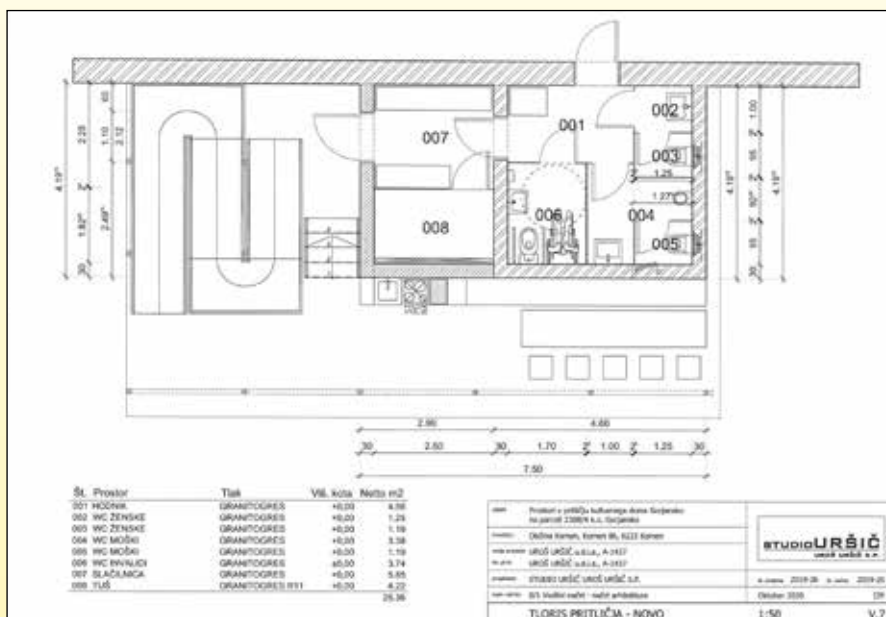
Obnova Kulturnega doma v Gorjanskem

V objektu kulturnega doma v Gorjanskem želimo do poletja izvesti obsežnejša vzdrževalna dela v dvorani in prenoviti sanitarije.

V dvorani je predvidena menjava oken, namestitve stenskih oblog, izvedba novega zasilnega izhoda in prepleskanje sten.

Obstoječe sanitarije, ki imajo dostop do dvorane kot tudi do zunanjih površin, je potrebno predelati za potrebe invalidov in ostalih uporabnikov ter urediti slačilnice s tuši za potrebe zunanjega nogometnega igrišča. Za izvedbo sanitarij, kot so prikazane v spodnjem načrtu, bo potrebna dozidava, zaradi česar smo morali naročiti izdelavo projektne dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Ker objekt z zahodne strani ni imel do-

stopa do nogometnega igrišča, je bilo predhodno potrebno urediti dostop, ki se je izvedel z menjavo dela občinske

parcele št. 2389/1 k.o. Gorjansko z menjavo dela parcele št. 2389/12 iste k.o., ki je v zasebni lasti.

Dela se bodo začela takoj po pridobitvi pravnomočnega gradbenega dovoljenja.

Besedilo: Katja Mulič, občinska uprava

Vaški dom Preserje

V letu 2013 je Občina Komen za potrebe vasi Preserje pridobila nepremičnini s parcelnima št. 1279/3 in 1302/2, obe k.o. Komen, ki sta bili v lasti iste osebe. Na parceli št. 1279/3 stoji stavba v razpadajočem stanju, ki naj bi jo obnovili in znotraj gabaritov uredili večnamenske prostore za potrebe Vaške skupnosti Preserje.

V letu 2020 je bil v okviru participativnega proračuna s strani vaščanov podan predlog za izvedbo gradbene dokumentacije za obnovo. V avgustu 2021 je bila izvedena idejna zasnova, sedaj pa je v pripravi dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Predvidena je rekonstrukcija objekta skupaj z vso potrebno komunalno infrastrukturo. Z rekonstrukcijo se bodo ohranili koncept zaprtega borjača kot tudi zasnova in oblika fasade, ki sledi lokalni kraški tipologiji z dodano pergolo.

V pritličju objekta je predvidena večnamenska dvorana s čajno kuhinjo in sanitarijami. V predelu odra naj bi se izvedla plezalna stena, saj je na tem delu predviden dvoetažni prostor. Ob vhodu pod zunanji stopnicami so načrtovane zunanje sanitarije ter letna kuhinja. Nad vhodnim portonom do letne kuhinje je načrtovana ozelenjena pergola.

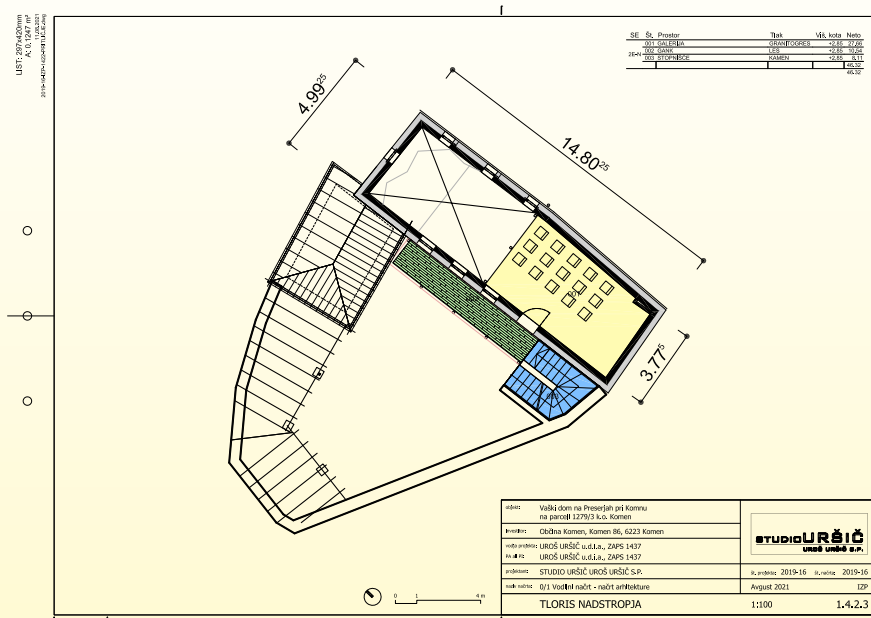
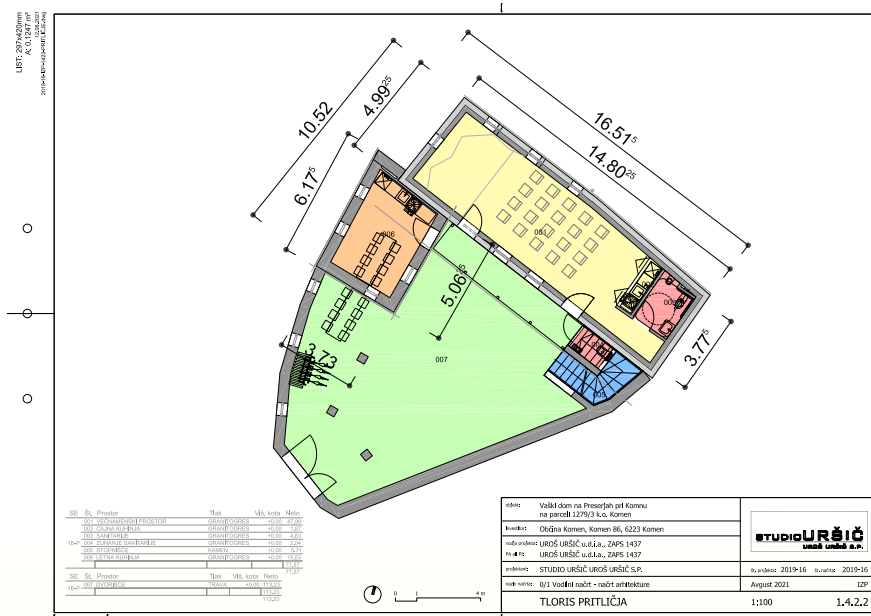
Dostop v nadstropje naj bi bil preko zunanjih stopnic in zunanjega ganka v

zgornjo galerijo.

Investicija je ocenjena na cca. 186.000 EUR. Potrudili se bomo, da nam bi v letih

2023 ali 2024 uspelo pridobiti čim več evropskih sredstev za izvedbo obnove in odprtje vaškega doma.

Besedilo: Katja Mulič, občinska uprava

Iščemo prostovoljne šoferje – prostoferje!

Nedvomno tudi v naši občini ni malo starejših občanov, ki nimajo možnosti, da bi svoje opravke urejali sami, saj morda nimajo svojega vozila, se ne čutijo več sposobnih za daljše vožnje, svojih sorodnikov ali tistih, s katerimi živijo, nočejo

nadlegovati s prošnjami po prevozu. Vsi ti bi si lahko pomagali s tem, da bi uporabljali storitev Prostofer, ki jo Občina Komen nudi že tretje leto. Naša občina spada med slabo tretjino slovenskih občin, ki so vključene v delovanje zavoda Zlata

mreža. Prav te dni se je storitvi Prostofer priključila 80. občina, torej smo bili občani Komna med prvimi uporabniki te dobrodošle pomoči.

Prostofer je namenjen vsem tistim starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorod-

nikov, imajo pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi. Prostofer jim omogoča lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe, brezplačne prevoze do javnih ustanov, trgovinskih centrov ipd.

Ker nas je zanimalo, kako se je storitev brezplačnih prevozov za starejše uveljavila med nami, smo se obrnili na nekatere izmed voznikov, ki nesebično sodelujejo pri tem.

Bogdan Uršič iz Malega dola: »Jaz sodelujem že od začetka, torej tretje leto. Rekel sem si: če lahko pomagam, bom pomagal; vsak lahko prispeva en kamenček v mozaiku. Naša občina je precej razprostranjena, od Brestovice do Spodnje Branice, ljudi tudi ni malo. Vozniki smo samo štirje, uporabnikov pa je veliko. Starejši ljudje se bojijo vprašati, tega ne izkoriščajo dovolj. Potnike vozim v Valdobriera, Izolo, Šempeter, Dutovlje in tudi v Ljubljano – največkrat gre za obiske zdravnika in preglede, pa tudi na pošto ali v trgovino. Koliko časa sem namenil temu? Okoli 300 ur v enem letu.«

David Jeranče iz Brij pri Komnu: »Kmetije nimam, upokojen sem in časa imam dovolj, da lahko pomagam. Rad vozim in rad pomagam ljudem. V naši občini je težava tudi v temu, da so avtobusne zveze zelo slabe, zato je za marsikoga Prostofer zelo dobrodošel.

Kot veste, je naše vozilo električno, zato je treba skrbeti za napolnjen akumulator. Kadar peljem potnico ali potnika v

Katarina Pleško je ena od voznic.

Ljubljano, jo oziroma ga pospremam do zdravnika, potem pa grem npr. v BTC, kjer lahko polnim akumulator. Na nekaterih polnilnicah je treba plačati, na drugih pa lahko polnimo brezplačno. Trudimo se, da poiščemo tiste brezplačne.«

Katarina Pleško iz Kregolišča je dodala: »Lahko bi peljali tudi koga na obisk, k frizerju, v trgovino ali pa v bodoči dnevni center, ko bo odprt. Starejši ljudje so preveč osamljeni.«

Na naše vprašanje, kaj jo je vodilo pri odločitvi, da sodeluje, je odgovorila zelo osebno: »V prvi vrsti je v mojem značaju, da pomagam brez odlašanja. Druga

stvar, ki se me je močno dotaknila, pa izhaja iz izkušnje druženja s starejšo gospo, ki je živela sama. Njeno veselje ob vsakem obisku in hvaležnost ob spremstvu v trgovino ali k frizerju sta mi pokazala, kaj v življenju šteje. Človek je prav zato človek, ker se zna obuti v čevlje sočloveka. V mojih očeh ni opravičila, če za nekoga ne storiš nečesa, kar tebi vzame zelo malo moči, on pa tega sam ne zmore. In vlogi se lahko v življenju kaj hitro obrneta.

V spominu mi ostajajo ljudje, njihove življenjske zgodbe in izkušnje, ki pridejo prav tudi meni. Najlepše se mi zdi, ko na ženin naročen termin tudi mož želi zraven na pot. In gremo vsi. Med čakanjem na povratek pa je izluščen fižol, natrti orehi, olupljen česen za klobase ...«

Tako vozniki kot nekatere izmed rednejših uporabnic Prostoferja se veselijo teh poti, saj med vožnjo klepetajo o vsem mogočem, tako da čas hitro mine. Vozniki na cilju poiščejo parkirni prostor v bližini in počakajo na klic, s katerim potnik sporoči, da se lahko vrneta v domačo občino. Te vožnje so res prava priložnost za spoznavanje novih ljudi in sklepanje prijateljstev, s tem se razvija človekova osebnost in oblikujejo nove vrednote.

Po podatkih Občine Komen je bilo od uvedbe Prostoferja opravljenih skoraj 400 voženj, na katerih so vozniki prepeljali okoli 60 občanov, med katerimi prevladujejo ženske. To lahko pojasnimo s tem, da ženske bolj skrbijo za svoje zdravje in so manj zadržane pri tem, da

Pred električnim vozilom Prostoferja stojijo (z leve): Bogdan Uršič, Suzana Stanko, David Jeranče in Marica Jazbec.

prosijo za tak brezplačni prevoz.

Ena od uporabnic nam je na vprašanje, kako se je na redne preglede pri zdravniku vozila pred uvedbo Prostoferja, povedala, da je za pomoč prosila sorodnike ali prijatelje, vendar je za te vožnje marsikdaj tudi plačala.

Suzana Stanko iz Komna je zelo zadovoljna s to storitvijo. Sicer vozi sama, vožnjo s Prostoferjem pa potrebuje le takrat, kadar gre po injekcijo za oči. Ker ima datume teh obiskov določene vnaprej, priporoča, da si uporabniki rezervirajo termin prevoza vsaj 10 dni vnaprej, da bodo zagotovo našli voznika. Teh namreč v Občini Komen primanjkuje, saj so se doslej prijavili le štirje, poleg že omenjenih še Katarina Pleško in Alenka Peterc.

Tudi Marica Jazbec iz Komna je pohvalila voznike Prostoferja, saj ima s takimi vožnjami veliko izkušenj. Bila je namreč potnica na prvi vožnji z vozilom Občine Komen septembra 2019.

Da bi lahko naši občani imeli večje možnosti, da željeni prevoz uresničijo v določenem terminu, bi potrebovali več prostovoljnih voznikov, ki razumejo stiske starejših. Zato se obračamo na prebivalce Občine Komen s prošnjo, da se prijavijo kot prostovoljni šoferji. Pokličite naj Sorajo Balantič na telefon 05 7310 461 ali pišejo na e-naslov: soraja.balantic@komen.si

Komu je namenjen PROSTOFER?

Prostofer je namenjen vsem tistim starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo sorodnikov, imajo pa tudi slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

Kako deluje PROSTOFER?

Uporabnik, ki potrebuje prevoz, pokliče **na brezplačno številko 080 10 10** vsaj 3 dni prej. V komunikacijskem centru nato zabeležijo njegove podatke in lokacijo prevoza. Po najavi prevoza klicni center obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz. Klicni center deluje od ponedeljka do petka med 8. in 18. uro, prevozi pa se opravljajo od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro.

Kdo je lahko PROSTOFER?

Prostovoljni šofer je lahko vsak, ki ima veljavno vozniško dovoljenje in je v svojem prostem času pripravljen pomagati tistim, ki prevoze potrebujejo.

Besedilo in foto: Stane Sušnik

Iz vaših skupnosti

V Hruševici bogatejši za novo povezovalno cesto

V nedeljo, 13. februarja 2022, smo v Hruševici imeli rabuto. Počistili in požagali smo kar 3 km gozdne poti, ki je bila do sedaj neuporabna. Na blatnih delih smo navozili material, ki smo ga kar sami

pripeljali iz kamnoloma v Štanjelu. Ob tako številni udeležbi vseh generacij je bilo delo hitro in dobro opravljeno. Kot je pri nas v navadi, se je delovna akcija zaključila s pršutom in kozarcem terana.

Hvala vsem, ki ste kakor koli pomagali, da smo v vasi bogatejši za novo povezovalno cesto.

Besedilo in foto: Marjan Mržek

Gradnja suhega zidu in nove kolesarske oznake v Svetem

Udeleženci brezplačnega usposabljanja gradnje suhih zidov so v jesenskih mesecih obnovili kamniti zid od skorajšnjega začetka vasi do cerkve Sv. Tilna. Zaradi posedanja in preraščanja z bršljanom je bil namreč v že precej slabem stanju.

»Avgusta sem na spletni strani Višje strokovne šole Sežana zasledil zanimiv razpis, da v sodelovanju z Inkubatorjem, d. o. o., Sežana in Partnerstvom kraške suhozidne gradnje organizirajo usposabljanje gradnje suhozidnih konstrukcij. Po pogovoru z vaščani smo se strinjali, da se na zanimiv program, ki je obsegal 54 ur, prijavimo. Zbralo se je več kot 20 zainteresiranih vaščanov, ki smo želeli pridobiti omenjena znanja, saj imamo v vasi kar nekaj kamnitih zidov, ki so potrebni temeljite obnove,« pripoveduje Matjaž Brus, član vaškega odbora in nekdanji predsednik Vaške skupnosti Sveto.

18-urnemu teoretičnemu delu, ki so ga zaradi zaostrene epidemiološke situacije poslušali preko zooma, je sledil 36-urni praktični del. »Želja vseh nas je bila, da obnovimo zid v samem središču vasi, nasproti vaške cerkve, saj smo bili prepričani, da bi pripomogel k večji prepoznavnosti Svetega in okrepil zavedanje, da je potrebno ohranjati kulturno in arhitekturno dediščino Krasa«, nadaljuje Brus.

V štirih delovnih sobotah so uspeli obnoviti približno 50 metrov zidu. Večino materiala so pridobili na licu mesta, nekaj so ga pripeljali iz bližnje deponije. »Prepričan sem, da je program, ki smo se ga udeležili in ga tudi uspešno zaključili, vsakemu izmed nas prinesel ogromno novih znanj o tehniki gradnje, oblikovanju in načrtovanju suhih zidov.

V prihodnje si želim, da bi s takšno fantastično ekipo obnovili še kakšen zid, na katerega bomo vsi ponosni,« dodaja Brus.

In še ena novost. Na več lokacijah po Svetem, med drugim ob cerkvi in pred začetkom makadamske poti proti Lipi, kolesarje usmerjajo nove, modre table z označbo STKP oziroma Slovenska turnokolesarska pot, ki jo je pripravila Komisija za turno kolesarstvo Planinske zveze Slovenije. Smo namreč del 1800 kilometrov dolge krožne poti, ki se je uradno odprla junija 2016 in vodi po vseh pomembnejših gorskih skupinah, obišče več kot sto kontrolnih točk, skupni vzpon pa znaša skoraj 50.000 višinskih metrov. Kolesarji na svoji turi spoznavajo pestrost slovenske pokrajine in številne pomembne točke planinske in tehnične zgodovine. Poti skozi Sveto vodijo denimo do Stjenkove kočice na Trstelju, ki je ena od kontrolnih točk. Med kolesarjenjem po trasi nekdanje vojaške železnice pa lahko kolesarji spoznavajo, da je tudi na našem območju pred stoletjem divjala svetovna vojna.

Besedilo: Tjaša Dugulin za Vaško skupnost Sveto in Društvo S'čanskih puntarjev
Foto: arhiv vaške skupnosti in društva

Sveta Katarina – Škrbinski Triglav

Vrh Sveta Katarina 517 m nad Škrbino se vzpenja na zahodu vasi, točneje, nad zaselkom Šibelji. Družbo mu delajo Lipovnik, ter Mali in Veliki Ovčjak. Dolga leta je sameval, v prejšnjem stoletju neporaščen, kasneje so ga prerasli borovci in drugo grmičevje. Leta 2006 se ni mogel izogniti požaru, ki je takrat divjal in zajel večji del borovega gozda. Do vrha je bila le kakšna stezica, zato so se vaščani leta 2000 odločili, da z nekaj dobre volje in truda uredijo pot do vrha. Obenem se je porodila ideja, da bi ob poti uredili križev pot. Na vrhu je še dobro vi-

dno obzidje nekdanje cerkvice, ki je bila zgrajena v srednjem veku. Ob prihodu nas pričakata na drogu postavljena dva zvonova, večji in manjši. Sveta Katarina nudi prelepe razglede, ki segajo do Nanosa, Snežnika, Slavnika, pa vse do Savudrije, Gradeža in Lignanana. V teh dneh pa je sprehod na vrh še posebej lep, ob poti so urejene, očiščene in z rožami posajene postaje križevega pota. V

postnem času domači župnik večkrat izpelje križev pot, ki je obiskan tudi z obiskovalci iz drugih župnij. Za urejenost postaj gre velika zahvala gospe Magdi za skrb, delo in čas, ki ga namenja čiščenju postaj skozi vse leto. Sveta Katarina je v času covid postala zelo priljubljena in obiskana pohodna pot, kot stiščišče poti Goriške, Vipavske doline in Krasa.

Besedilo in foto: Vaška skupnost Škrbina

Trenutek domišljije ...

V teh zimskih mesecih, ko so bili dnevi kratki, ko nas je epidemija covid zadrževala doma, smo se večkrat sprehodili po vasi. Snega smo imeli v decembru le za vzorec, dnevi so bili obsijani s soncem in skoraj nismo občutili prave zime.

V oči nam je nekega dne padla oglasna deska sredi vasi. Samevala je prazna, nobenega obvestila ni bilo, nobenega vabila na kulturne ali športne prireditve. Utrnila se nam je ideja, da bi oglasno desko polepšali s slikami, pa čeprav od starih koledarjev, s snegom pokritimi hribi, gore, vključno s Triglavom, jezeri.

Modrina neba je vsakega, ki je šel mimo, prijetno presenetila. Skoraj je bilo nemogoče to spregledati. Dokaz, da z malo truda in dobre volje, lahko narediš nekaj lepega, kar ne zahteva veliko časa.

Besedilo in foto: Vaška skupnost Škrbina

Pustne šeme so tudi letos odganjale zimo po vaseh naše občine

Foto: Brestovica (Stane Švigelj, Alison Spačal), Gornja Branica (Andreja Frangež), Hruševica (Marjan Mržek), Ivanji Grad (Tanja Spačal), Kobjeglava (Tadej Doles), Komen (Simon Terčon), Sveto (vaška skupnost), Štanjel (Kaja Žerjal), Tomačevica (vaška skupnost), Volčji Grad (Andraž Fabjan)

Brestovica

Brestovica

Gornja Branica

Gornja Branica

Hruševica

Hruševica

Ivanji Grad

Kobjeglava - Tupelče

Kobjeglava - Tupelče

Komen

Ivanji Grad

Sveto

Stanjel

Tomačevica

Volčji Grad

Gasilci PGD Komen v letu 2021 nismo mirovali

Tudi leto 2021 je bilo v mnogih pogledih drugačno od preteklih let in načina dela, ki smo ga bili do sedaj vajeni. Tudi v tem letu smo se srečevali s covidom-19, zato smo se odgovorno držali ukrepov in priporočil NIJZ, saj smo na prvo mesto vsekakor postavljali zdravje in varnost naših gasilcev.

V letu 2021 smo se posvetili tudi vzdrževanju gasilskega doma. Kar veliko je malih stvari, ki jih je potrebno postoriti. Zaključili smo z ureditvijo dežurne sobe. Zaradi povečanja števila okužb in zaostrovanja ukrepov covid-19 se je ob začetku leta ponovno pripravilo prostor za dekontaminacijo gasilcev in opreme, člane društva se je seznanilo z ukrepi in postopki posredovanja na nesrečah, kjer bi lahko prišli v stik z okuženo osebo.

Gasilci smo v letu 2021 posredovali v 36 intervencijah. V njih je skupaj sodelovalo 362 gasilcev PGD Komen, ki so opravili skupno 2164 prostovoljnih delavnih ur, v pripravljenosti v gasilskem domu pa je bilo skupaj 107 gasilcev. Tako smo 14-krat intervenirali pri požarih v naravnem okolju, 3-krat na požaru objekta, 3-krat ob prometnih nesrečah, tehnično pomoč smo nudili 11-krat, 3-krat smo nudili pomoč reševalcem in 2-krat smo posredovali na požaru prometnega sredstva. V občini Komen smo intervenirali 32-krat, 2-krat smo odšli na pomoč gasilcem v občino Sežana in 2-krat na mednarodno pomoč v Severno Makedonijo. Na večjem požaru v Brestovici pri Komnu se je lažje poškodoval en gasilec, ki so oskrbeli reševalci NMP Sežana, ostalih poškodb na intervencijah pa ni bilo.

Kljub epidemiji covid-19 smo tudi v letu 2021 nadaljevali izobraževanje operativnih gasilcev in dopolnjevali manjkajoče usposobljene člane operativne enote po Uredbi o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč za specialnosti in čine. Za vsa usposabljanja in izobraževanja smo skupaj porabili 2368,5 prostovoljnih delovnih ur.

Zaradi poostrenih razmer covid-19 so bila vsa tekmovanja v letu 2021 odpovedana.

Gasilci PGD Komen smo tudi v letu 2021 sodelovali in izvajali požarno varovanje na različnih dogodkih in prireditvah v občini Komen. Sodelovali smo na kolesarski dirki po Sloveniji, kjer smo izvajali pomoč pri redarstvu na izpostavljenih delih dirke. Izvajali smo požarno

varovanje na festivalu Gledanica na hribu Turn nad Štanjelom ter izvajali požarno varovanje ob sežigu kresa v Ivanjem Gradu.

Ob vsem naštetem pa smo še januarja objavili 4. del preventivnega filma na temo stavbni požar, februarja organizirali spomladansko čiščenje gasilskega doma.

Ob 1. marcu, dnevu CZ, se vsako leto podelijo najvišja priznanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Med prejemniki priznanj je bil tudi naš član Boris Budal. Prejel je plaketo Civilne zaščite, ki se podeljuje za življenjsko delo, posebne zasluge in izjemne uspehe pri zaščiti in reševanju ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine ter varovanju okolja ob naravnih in drugih nesrečah. Maja meseca so se trije člani udeležili seminarja tehničnega reševanja Heavy Rescue SLO, ki je potekal v Laškem, tistega meseca so potekale vaje mladincev in pionirjev, organizirane so bile operativne vaje za pripravnike, operativne vaje pa so imele 1., 2., 3. in 4. skupina. Zaradi poostrenih ukrepov v prvem delu leta smo junija meseca organizirali občni zbor društva. Ob zaključku šolanja devetošolcev smo izvajali požarno varovanje na sežigu »cveka«, sodelovali smo na festivalu Gledanica v štanjelskem Gradu, kot redarji smo sodelovali na 27. dirki po Sloveniji, ki je šla čez našo občino, izpeljali smo operativno srečanje operativne enote PGD Komen, v juniju in juliju smo se predstavili v Komnu, kjer so organizirali poletno varstvo otrok, ime-

novano Poletje na Krasu. Predstavili smo delo gasilca ter vozilo GCGP-3, potekale so vaje mladine, sodelovali smo na vaji vodenja večjih intervencij, ki ga je organizirala KGZ. V juliju je zaključil v gasilski šoli na Igu šolo za poklicnega gasilca naš član Peric Jan, z vozilom GCGP-3 smo obiskali udeležence oratorija, prav tako smo obiskali tudi vrtec v Komnu. V juliju so potekale tudi vaje bolničarjev, zaključil se je tečaj za gasilca pripravnika, uspešno so ga opravili trije naši člani, trije člani pa so se udeležili tečaja za delo s helikopterjem, udeležili smo se tudi državne vaje Vremščica, ki jo je organizirala komisija za požare v naravnem okolju pri GZS in je potekala v občini Divača. Konec avgusta smo se udeležili parade in slavnostne seje ob 110. obletnici delovanja PGD Dornberk. Sedem naših članov uspešno opravilo tečaj za gašenje požarov v naravnem okolju. V septembru, začetku šolskega leta, smo v OŠ Komen in POŠ Štanjel izobesili plakate, na katerih smo

predstavili delovanje društva, ter povabili k sodelovanju tudi nove člane, potekale so vaje mladine. Udeležili smo se seminarja tehničnega reševanja v Postojni. Oktobra smo za mladino PGD Komen organizirali kostonjev piknik. Novembra smo izpeljali vaje za bolničarje, sodelovali smo na izobraževanju za inštruktorje, ki ga je organizirala KGZ. Decembra je naša

mladina poskrbela za novoletno okrasitev gasilskega doma.

Septembra meseca je župan Občine Komen, mag. Erik Modic, je podelil priznanje Prostovoljnemu gasilskemu društvu Komen in Zavodu za gasilno in reševalno službo Sežana za prostovoljno, požrtvovalno in nesebično pomoč, ki smo jo v avgustu 2021 v okviru mednarodne pomoči nudili prizadetemu prebivalstvu pri gašenju gozdnih požarov v Severni Makedoniji. Priznanje je v imenu PGD Komen prejel predsednik društva Marko Adamič v imenu ZGRS Sežana pa direktor –poveljnik, mag. Blaž Turk. Županu se najiskrenejše zahvaljujemo.

Kot je zaznati, smo bili članice in člani PGD Komen na vseh področjih dejavni skozi celo leto kljub epidemiji in smo za delo v društvu porabili preko 5600 prostovoljnih delavnih ur. Verjamemo in si želimo, da bo leto 2022 drugačno od leta 2021, izhajajoč tudi iz dejstva, da nam je preteklo leto prineslo ogromno novih spoznanj in da te izkušnje nesemo naprej.

»Na pomoč!«

Besedilo:

Predsednik PGD Komen Marko Adamič

Foto: arhiv PGD Komen

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Komen V spomin in opomin, 15. 2. 2022

15. februar je dan, ko se v Komnu in okoliških vaseh spominjamo tragičnih dogodkov, ki so naše sokrajane in naše vasi zaznamovali za vedno. Na ta dan so pred osemindesetimi leti goreli Komen, Mali Dol, Tomačevica, Divči in Jablanec. Naši domačini so morali zapustiti svoje domove. Bili so izgnani v Nemčijo, v Neumarkt na Bavarskem.

Krajevna organizacija Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 Komen je tako

vsako leto pripravila spominsko slovesnost »V spomin in opomin – vojne nikoli več« v sodelovanju z Osnovno šolo Antona Šibelja Stjenka Komen in Občino Komen. Letošnja spominska slovesnost je bila zaradi epidemiološke situacije prilagojena razmeram in je potekala pred Kulturnim domom v Komnu, žal v deževnem vremenu.

Zbrane je pozdravila predsednica komenskega društva Sabina Godnič. Sku-

paj z županom, mag. Erikom Modicem, in članom odbora društva Marjanom Godničem so položili cvetje k spomeniku v Komnu in se poklonili vsem, ki se iz izgnanstva in begunstva niso nikoli vrnili.

Kot slavnostni govornik je na prireditvi spregovoril župan, ki je med drugim poudaril, da se je potrebno spomniti teh težkih časov tudi kot opomin, da se kaj podobnega ne bi nikoli več zgodilo. Poudaril je, da imamo srečo, da živimo v de-

mokratski državi, kjer vlada mir, za kar se moramo vedno znova zavzemati. Zbranim je sporočil, da je Občina Komen skupaj z našim društvom izgnancev uspela pridobiti evropska sredstva za Medgeneracijski park, katerega del bo del tudi Spominski park v spomin na težke čase leta 1944 in v trajni opomin vsem, ki tukaj živimo in tudi obiskovalcem Krasa. Začetek ureditve parka je predviden v mesecu marcu. Zaključil je z upanjem, da bo v prihodnje lažje, da se bomo na naslednji prireditvi lahko ponovno zbrali v Kulturnem domu. Vsem skupaj je zaželel zdravja in sreče in na ponovno snidenje poleti, ko je predvidena otvoritev parka.

Županovemu nagovoru je sledil krajši kulturni program. Pod mentorstvom ravnateljice komenske šole Nives Cek so z recitalom nastopili učenci Urh Melan Mozetič, Kristina Pipan, Pia Vodopivec, Manca Buda in Polona Jug.

Prireditve je sklenila Sabina Godnič, ki se je zahvalila vsem sodelujočim, posebej nastopajočim naše osnovne šole, izrazila željo, da nihče več ne bi občutil grozot, ki jih prinaša vojna. Da bi neda-leč od nas zmagala zdrava pamet (žal se

njene želje niso uresničile). Prireditve se je zaključila z enominutnim molkom v spomin na vse, ki so nas zapustili.

Pred spominsko slovesnostjo je v cerkvi Sv. Jurija v Komnu, tako kot vsako leto, potekala sveta maša. Pri maši smo se

spomnili vseh živih in pokojnih izgnancev in beguncev in se zahvalili za vrnitev domov. Cvetje so člani društva položili tudi k spomenikom v Tomačevici, Malem Dolu in na grob msgr. Viktorja Kosa.

Besedilo in foto: Martina Godnič

Odstranitev vegetacije s prazgodovinskega gradišča Debela griža

Prazgodovinsko gradišče Debela griža je v zadnjih sto letih prerasla agresivna vegetacija. Navkljub obilici kamna se je naselbina postopoma zaraščala z drevesi in grmovjem, tako da se je zabrisala podoba nekdanjega naselja. Korenine rastlin so se ponekod zarasle med ka-

menje in prodrle globoko v notranjost kamnitega nasipa. Z namenom, da se arheološko najdišče ohrani, zaščiti in promovira je bil sredi leta 2014 ustanovljen nepridobitni Zavod Krasen Kras (danes Družba Krasen Kras). Maja 2016 se je začelo sistematično odstranjevanje

škodljive vegetacije, ki jo že skorajda 6 let neutrudno in požrtvovalno odstranjuje Edi Trobec. Po nasvetu dr. Franca Pohlevna (Biotehniška fakulteta) so se notranja drevesa odstranjevala z neagresivno metodo, s katero so povzročili propad koreninskega sistema dreves in grmovnic.

Takšna metoda je zelo zamudna in temelji na tem, da se korenine oskrbujejo s hrano, ki se iz krošnje po lubju pretaka v koreninski siste, zato so morali transport organskih hranil (produktov fotosinteze) preprečiti tako, da so olupili 5 cm do 10 cm velik kolobar lubja na deblu tik nad podlago. Za zaščito mogočnih kamnitih suhih zidov so bile skladno z navodili OE ZVKDS Nova Gorica postavljene žičnate ograje z namenom, da se obiskovalcem in drobnici prepreči prosto sprehajanje po obzidju Debele griže. Za odstranjevanje agresivne vegetacije na zunanjih površinah izven obzidja gradišča se zaradi zamudnosti in večjih površin ne uporablja neagresivna metoda. Potrebno je tako notranje kot zunanje površine nenehno sistematično čistiti, da ponovno ne zara-

stejo, in tu je zelo dragocen prispevek že omenjenega Edija Trobca, ki poznavalsko sistematično vzdržuje že očiščene površine in odstranjuje vegetacijo na novih površinah, kot je to primer ob vzhodnem delu zunanjega obzidja Debele griže. Želja Družbe Krasen Kras je, da se sčasoma očisti in zaščiti celoten obroč prazgodovinskega naselja za preventivno zaščito gradišča, vzpostavitev označenih pohodnih poti, skrb za ohranjanje nasipov in sistematično vzdrževanje ustreznega stanja, je bil s pomočjo OE ZVKDS Nova Gorica leta 2019 narejen Konservatorski načrt za Debelo grižo.

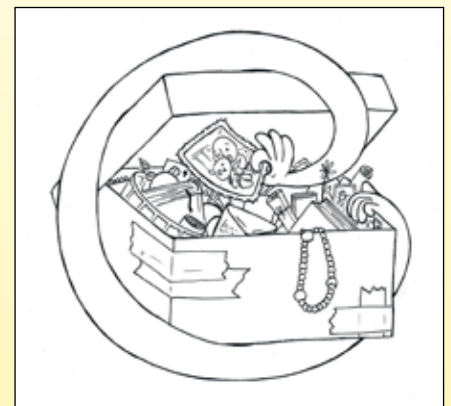
Besedilo in foto: Dejan Vončina, zunanji sodelavec Družbe Krasen Kras

Iz komenske knjižnice

Študijski krožek Pokukajmo v spomine

V zadnjih dveh letih smo v knjižničnih prostorih kar pogrešali druženja: brez potopisnih in drugih predavanj, pravljičnih uric, predstavitev književnikov, obiskov gledališča, nekaj časa celo brez vstopa v knjižnico. Kljub vsem ukrepom nam je le uspelo izpeljati nekaj prireditev in razstav. Tako smo med drugim gostili razstavo Tomačevica skozi stoletja, podvodni svet Evgena Subana, razstavo Bogomil Nemeč in druge. V tem času je začel delovati tudi nov študijski krožek, s katerim želimo zbrati čim več spominov,

tako na življenja naših prednikov, kot tudi na zgodbe in pesmi, ki so se širile iz roda v rod. V preteklih številkah smo vas vabili, da se nam pridružite pri zbiranju in vabilo še vedno velja! Če se spomnite zanimivega dogodka, pesmi, zgodbe, pravce, vas prosimo, da jo delite z nami. Poskrbeli bomo, da ne bo šla v pozabo. Tokrat bi z vami delila nekaj zbranih pesmi. Ob tem bi se zahvalila tudi učiteljicam OŠ Komen in podružnice iz Štanjela, ki so vedno pripravljene pomagati in sodelovati.

KAM IN KJE

Kam drži na desno cesta,
kam drži na levo pot?
Mož, povejte mi izkušen,
da se ognem ognja zmot.

Cesta, ki drži na pravo
te pripelje v mesto, vas,
pot pa, ki drži na levo,
te pripelje prosto v vas.

Če nameriš jo na pravo,
kras zidovja najdeš hiš,
če se pa na vas obrneš,
tam nasprotno vse vdobiš.

Torej, kam naj se obrnem,
kam naj se podam,
boljšo srečo kje imam?

Vidiš, to ti je enako,
kakor se obnašal boš,
lahko v mestu, lahko v vasi boš,
če bodeš srečen mož.

*Povedala Lidija Tavčar,
pesem izhaja iz Tubelj pri Komnu,
zapisala Vida Uršič, december 2020.*

VESOLJNI POTOP

Kaj si je zmisлил šema stara,
čemu jel je to zbirat,
čemu bo li ta omara,
bo li hodil vanjo spat.

Slednjič Noe barko zbije,
dež usuje se strašan.
Kakor reka teče, lije,
sedem tednov, noč in dan.

*Povedala nona Marija iz Klanca,
zapisal Jože Terčon, januar 2021.*

»Že kot majhen otrok, sploh ne vem točno kdaj, sem prvič dal glavo pod vodo in odprl oči. To, kar sem videl, me je očaralo!«

Med decembrom in januarjem smo v knjižnici gostili razstavo podvodnih fotografij Evgena Subana, člana Društva za

podvodne dejavnosti SOČA Nova Gorica. Evgen je prva znanja o fotografiji pridobil pri foto krožku, ki ga je obiskoval v osnovni šoli. Leta 1995 je postal član društva za podvodne dejavnosti in opravil prvi tečaj potapljanja. Od takrat naprej svoja zna-

nja na področju potapljanja in fotografije nadgrajuje, udeležuje se tudi tekmovanj v podvodni fotografiji. V knjižnici smo lahko občudovali fotografije podvodnega sveta, ki so bile posnete v Slovenskem in Hrvaškem morju.

Foto: Evgen Suban

Besedilo: Marija Umek

Kmetijstvo in gozdarstvo

Ovce za sklenjen krog kmetovanja

Ljubitelji živali, še zlasti najmlajši, občudujejo ne samo govejo živino, ampak tudi drobnico, ki pridobiva na Krasu čedalje večji pomen. Na biodinamični kmetiji Pri Kamnarjevih v Volčjem Gradu, ki jo je pred kratkim prevzel mladi 27-letni prevzemnik kmetije in velik ljubitelj živali Andrej Stancich, so pred desetimi

leti nabavili nekaj manj kot deset ovc istrske pasme, mešane z bovsko. Čredo so postopoma povečevali in tako danes šteje 25 ovc. Sicer biodinamična izletniška kmetija ne spada med večje rejce drobnice, a kljub temu gojijo živali zaradi sklenjenega kroga kmetovanja, saj ovce gojijo pašnike in dajejo gnoj,

s katerim pognojijo vinograde in njive, gnoj pa uporabijo tudi kot sestavni del komposta. Prav v teh zimskih mesecih so ovce skotile nekaj mladih jagenčkov, ki bodo čez nekaj mesecev bili prava poslastica v kulinariki. Ljubitelji kulinarike se prav gotovo ovčjega mesa veselijo ob velikonočnih praznikih. Čeprav je sicer

meso drobnice v Sloveniji po porabi na zadnjem mestu, narekuje prav zdravo prehranjevanje vedno večjo porabo. Pri Kamnarjevih porabijo to okusno meso, ki vsebuje veliko esencialnih beljakovin in mineralov ter malo maščob, predvsem za lastne potrebe. Še zlasti v pomladanskih in poletnih mesecih se razveselijo gostov, ki radi zahajajo na Kras in s tem tudi na izletniško kmetijo v Volčji Grad. Za kulinarčne specialitete poskrbi mama – odlična kuharica Ivana Venier, priskočita pa ji na pomoč tudi sinova Andrej in Ivan. Na mizi so tudi salame iz ovčjega mesa, ki jih sami posušijo na kraški burji.

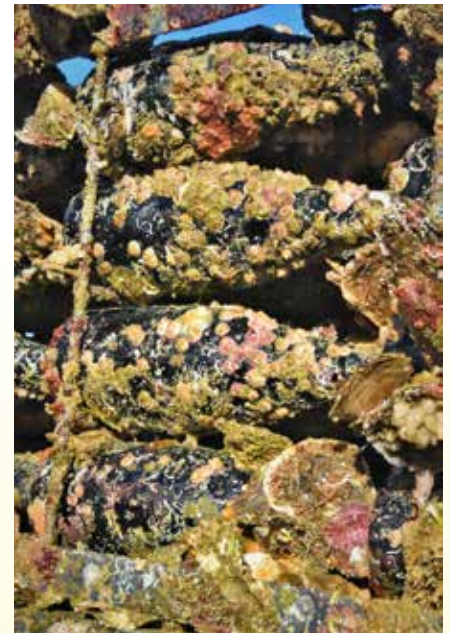
Besedilo in foto: Olga Knez

Penina s Krasa zorela v našem morju

Slovenija je na svetovnem zemljevidu vinskih dežel, kar dokazujemo z dvatisočletno tradicijo gojenja vinske trte na našem območju, ugodnimi pedoklimatskimi pogoji in predvsem s kakovostjo pridelave vin. Naši vinarji to dokazujejo z visokimi ocenami za svoja vina na priznanih mednarodnih ocenjevanjih, sejmihi, z objavami v vinskih revijah ... To velja tudi za slovenske pridelovalce penin, ki poleg zlatih in srebrnih medalj sežejo tudi po najvišjih odličjih – platinasta medalja (največje in najplivnejše mednarodno ocenjevanje vin Decanter v Londonu) ter na drugih ocenjevanjih po svetu.

Letos mineva natančno 170 let (1852) od pridelave prvega penečega vina na slovenskih tleh, pridelanega po klasični metodi, to je bila Štajerska penina Kleinošekova iz Radgone. Mineva pa tudi

45 let od poimenovanja vseh penečih vin, pridelanih pri nas, z izrazom penina, za kar so zaslužni že dr. Janez Bleiweis (1808–1881) in predvsem enologi v radgonski kleti. Za očeta šampanjca velja Dom Pérignon v času okrog leta 1668, a stabilna pridelava tovrstnih penečih vin se je razvila v sredini devetnajstega stoletja, ko se začne tudi pridelava penin pri nas. Ime Champagne ali šampanjec je zaščiteno geografsko poreklo od leta 1824 in samo vina, pridelana s sekundarnim vrenjem v steklenici v pokrajini Champagne, dobijo to oznako. Ostala francoska peneča vina, pridelana po klasični metodi, nosijo izraz cremant. Italijani peneče vino imenujejo spumante, Nemci sekt, Španci cava. Leta 1994 so Francozi zaščitili tudi samo šampanjsko metodo sekundarnega vrenja vina v ste-

klenici, zato pri nas uporabljamo izraz klasična metoda. V našem uradnem listu je zapisano, da je peneče vino pridobljeno iz vina s primarnim in sekundarnim alkoholnim vrenjem, ki lahko poteka v steklenicah ali v zaprtih posodah. Ob odprtju posode se sprosti ogljikov dioksid, dobljen izključno z alkoholnim vrenjem. Nadtlak, zaradi prisotnega ogljikovega dioksida, v raztopini, v zaprti posodi pri 20 °C je najmanj tri bare in ne več kot sedem barov. Peneče vino se pri nas prideluje po klasični metodi, kjer drugo alkoholno vrenje in zorenje potekata v steklenicah ali po tankovski metodi. Klasična metoda zahteva veliko več dela, zato so stroški precej višji. Vino je dlje časa v stiku z odmrliimi kvasovkami in iz teh se razvijejo kompleksne arome, mehurčki pa

so precej bolj fini, manjši in številčnejši. Pri tankovski metodi ali charmat drugo alkoholno vrenje poteka v zaprtem plinotesnem tanku – cisterni, ki preprečuje, da bi nastajajoči ogljikov dioksid ušel iz posode in se zato raztopi v vinu. Osnova za peneče vino ali cuvée je grozdni mošt ali vino ali mešanica grozdnih moštov oziroma vinskih moštov oziroma vin različnih lastnosti, ki so namenjena pripravi določenega tipa penečega vina. Sledi dodatek vrelnega likerja s kvasovkami, kjer se sproži sekundarno vrenje in s tem nastajanje ogljikovega dioksida in povečanje tlaka. Pri klasični metodi sledi obračanje in stresanje steklenic remuage, degoržiranje (zamrovanje in odstranjevanje usedline odmrlih kvasovk) in dodatek ekspedicijskega likerja – sladilnega likerja (saharozo, grozdni mošt, vino). Od tega

datka je odvisna koncentracija reducirajočega sladkorja v penini. Imamo kar sedem stopenj: od popolnoma suhe penine (brut nature), ki vsebuje manj kot 3 g/l reducirajočih sladkorjev, izredno suhe (extra brut), zelo suhe (brut), suhe (extra dry), polsuhe (sec), polsladke (demi sec) in sladke (doux) penine, ki vsebuje več kot 50 g/l reducirajočega sladkorja.

Bistvo kakovosti vseh vin, tudi penečega, pa se prične v vinogradu in v osnovnem vinu.

Kras v osnovi slovi po izredno temno rdečem vinu teranu s priznanim tradicionalnim poimenovanjem. In prav ta osnova je tudi ponudila pridelavo prvih rdečih penin v Sloveniji. Danes imamo na Krasu preko 10 peničarjev, ki dosejajo lepe rezultate na domačih in tujih ocenjevanjih. Družina Rebula iz Brestovi-

ce pri Komnu del svoje pridelave grozda in vina nameni pridelavi penin po klasični metodi. Tradicijo gojijo že preko četrto stoletja. Pridelujejo bele (malvazija, vitovska grganja), rose in rdeče penine. V preizkušanju novih izzivov pri pridelavi penin so se odločili in v začetku leta 2017 potopili 220 steklenic malvazije letnik 2015 v slovensko morje. Tu so penine na globini 24,5 m zorele vse do januarja 2022, ko so to čudo, polno odtisov življenja v morju, dvignili na kopno in uspešno pripeljali domov. Mladega gospodarja in celo družino sedaj čaka še veliko dela, da steklenice osvobodijo iz okovja in s pazljivostjo skoraj petletnega odtisa morja pripravijo za trg. Morska penina z imenom Anastazija, ime nosi po stari cerkvi nad vasjo, bo še to leto razvajala ljubitelje penin.

Besedilo: Majda Brdnik
KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod
Nova Gorica

Ohranjanje svetovne dediščine se začne doma

Suhi kraški travniki so se razvili skozi stoletja izsekavanja prvotnega gozda in selitvene paše drobnice. Skupaj s suhozidi, kali, obdelovalnimi površinami in gozdom tvorijo najstarejšo evropsko kulturno krajino, edinstveni primer sožitja človeka in narave. Ključni del mozaične kraške krajine so prav suha travnišča, ki jih odlikujeta osupljivo rastlinsko bogastvo in izjemna pestrost živalskih vrst. A če je bil Kras še pred 100 leti pretežno gol, se je do danes v veliki meri ponovno zarasel. Travišča izginjajo in njihovem zaraščanju so strokovnjaki v zadnjih desetletjih namenili veliko raziskovalne po-

zornosti. Praksa pa je do sedaj zaostajala.

Z največjo grožnjo biodiverziteti Krasa smo se na terenu prvič spoprijeli v okviru projekta ZA KRAS, ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija. Vodilni partner projekta je Javni zavod Park Škocjanske jame, projektne aktivnosti pa potekajo na številnih področjih varstva narave znotraj območja Natura 2000 Kras. Da bi podprli dolgoročno ohranjanje kraških travnišč, smo sklenili partnerstvo z izbranimi kraškimi kmetovalci. Trije od njih upravljajo s površinami v bližini vasi Mali Dol in Kobjeglava v ob-

čini Komen.

T e r e n s k i
ogledi strokovnjakov

so na njihovih zemljiščih pokazali veliko pestrost življenja, a tudi intenzivno zaraščanje ter ponekod prisotnost invazivnega velikega pajesena. V sodelovanju s strokovnjaki Zavoda za varstvo narave in Kmetijske svetovalne službe smo za konkretne parcele pripravili načrte krčenja zarasti in njihove trajnostne rabe. V zameno za izvajanje teh načrtov bomo kmetom povrnili stroške čiščenja zarasti.

Večji del odstranjevanja zarasti je bil že izveden, letos bo krčenje dokončano, nato pa bo treba še vrsto let skrbeti za razvoj travnate ruše, preprečevati ponovno zaraščanje z drevjem in naselitev invazivnih tujerodnih vrst. Pri tem bodo skrbnikom razen pridnih rok pomagale krave, ovce in koze. Usmerjeno delovanje na Komenskem krasu bo prispevalo k ponovnemu večanju površine suhih travnišč, ki predstavljajo enega najbolj dragocenih elementov naravne in kulturne dediščine Primorske, Slovenije in Evrope. S premišljenim delovanjem v lokalnem okolju ohranjamo starodavno kulturno krajino in najbogatejši tip naravnega okolja na naši celine.

Besedilo: Miloš Bartol,
vodja projekta ZA KRAS

Tu bo spet pašnik (FOTO: Arhiv Parka Škocjanske jame)

Portal moj.gozdar.si

Spletni portal MojGozdar je namenjen iskanju ustreznih izvajalcev del gozdarskih storitev.

Razlogi za izbiro kakovostnega in usposobljenega izvajalca so številni. Pomaga vam z bogatim tehničnim znanjem, izkušnjami in nasveti do učinkovite izvedbe zastavljenih ciljev. Delo v gozdu je za neizkušenega lastnika lahko smrtno nevarno, zato je smotrno izbirati ustrezno opremljenega, izobraženega in izkušenega profesionalca. Nestrokovna izvedba del v gozdarstvu lahko vodi do trajnih poškodb gozda oz. sestaja s čimer si zmanjšujemo vrednost gozda. Z izbiro kakovostnega izvajalca del si lahko zagotovimo dolgoročno višje donose. Cena ne sme biti glavno vodilo pri izbiri, podarek naj bo na kakovosti opravljenega dela.

Zbirka izvajalcev na portalu vključuje izvajalce, registrirane pri Inšpektoratu za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo; izvajalce, ki so bili vključeni na podlagi raziskave trga, ter izvajalce, ki so se samostojno prijavili.

Portal uporabnikom nudi podporo pri

iskanju naslednjih gozdarskih storitev: sečnja z motorno žago, spravilo s traktorjem, gojitvena dela, žičniško spravilo, strojna sečnja, izdelava lesnih sekancev (sekalnik), gozdno gradbeništvo, prevoz okroglega lesa in lesnih sekancev in odkup lesa na kamionski cesti.

Spletni iskalnik omogoča iskanje izvajalcev po: storitvah, regiji, nazivu izvajalca in lokaciji na zemljevidu. Portal omogoča tudi pošiljanje povpraševanja neposredno vsem izvajalcem del, ki so se predhodno prijavili v sistem in navedli

naslov elektronske pošte.

Zelo pomembno je tudi tristopenjsko ocenjevanje izvajalcev:

1. stopnja -- ocena pravno-formalne ustreznosti, kjer so izvajalci preverjeni po podatkovnih bazah AJPES, FURS in gozdarskega inšpektorata.
2. stopnja -- Strokovna ocena ustreznosti izvajalca za opravljanje gozdarskih storitev na podlagi neodvisne presoje gozdarskih strokovnjakov.
3. stopnja -- Ocena zadovoljstva z opravljenimi storitvijo s strani naročnika storitve za posameznega izvajalca.

Razširjen profil izvajalca omogoča boljše predstavitev ponudnika storitve in je grafično oblikovan kot samostojna vsebina (podstran) z enotno grafično postavitevijo za vsa podjetja. Namenjen je izvajalcem, ki prostovoljno pristopijo k drugi stopnji ocenjevanja, v katero se lahko vključijo vsi izvajalci, ki so v prvi stopnji ocenjeni pozitivno.

Na portalu so na voljo tudi vzorčne pogodbe, ki jih lastniki gozdov lahko podpisujejo z izvajalci del in si zagotovijo transparentnost in dokazljivost opravljenih storitev.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije, OE Sežana

Foto: arhiv ZGS

Vzdrževanje gozdnih cest

Gozdna cesta je grajena ali negrajena gozdna prometnica, ki je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom. Namen vzdrževanja gozdnih cest je ohraniti prevoznost prometnice, omogočiti varen promet, zmanjšati poškodbe na vozilih in ohraniti objekt pred propadanjem. Do poškodb cestnega telesa pri-

de zaradi meteoroloških vplivov (vedno več je neviht in nalivov), neustrezne ali prekomerne rabe (vožnja v pomladanskem času, ko preko noči še zmrzuje; neustrezna vožnja z vozili na prvi pogon), vedno večji pritiski drugih uporabnikov gozdnega prostora (gobarji, planinci, nedeljski izletniki ...) in pomanjkljivega

odvodnjavanja.

Medtem ko na meteorološke pojave nimamo vpliva, pa na ostale stvari lahko vplivamo sami - z ustrezno rabo gozdnih cest (tudi s predpisanimi režimi uporabe) in z ustrezno skrbjo za odvodnjavanje. Na Kraškem gozdnogospodarskem območju pomemben del vzdrževanja

gozdne ceste predstavlja tudi vzdrževanje svetlega profila ceste z mulčenjem in obsekovanjem vegetacije ob cesti.

Padavinska voda negativno vpliva na gozdno cesto tako, da površinsko izpira drobne delce, ki delujejo kot vezivo zgornjega ustroja; vpliva na poglobljanje udarnih jam, saj voda mehča podlago, dinamične in vertikalne sile pa dopolnjujejo negativne vplive; pogloblja kolesnice ter mehča zgornji ustroj v celoti. S kontroliranim odvodom meteorne vode dosežemo, da so posledice njenega delovanja na gozdni cesti čim manjše. To zagotovimo z vgradnjo in vzdrževanjem elementov odvodnjavanja cestnega telesa kot so: dražniki (cestni žlebiči), koritnica ali jarek ter cevni propust. Najpogostejši vzrok poškodb elementov odvodnjavanja so nanosi materialov z vozišča, vlak ali s pobočij in vraščena vegetacija.

Tekoče vzdrževanje zato zajema: kontrolo stanja ceste (zlasti spomladi in po vsakem večjem nalivu), čiščenje naprav za odvodnjavanje (čiščenje dražnikov, obcestnih jarkov, koritnic, vtočnih jaškov, propustov, ...) in tekoče vzdrževanje vozišča (profiliranje vozišča, krpanje udarnih jam in kolesnic ...).

Plačevanje pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest določa Zakon o gozdovih, natančneje pa jo definira Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest.

Kot določa zakonodaja, je lastnik gozda

torej dolžan plačevati pristojbino tudi v primeru, ko skozi določeno gozdno parcelo gozdna cesta ne poteka. Naj poudarimo, da Uredba ne govori o »gozdnih brez cest«, ampak o »gozdnih v območjih, ki s cestami niso odprta«. Pri tem je potrebno upoštevati dvoje. Gozdne ceste ne odpirajo samo parcel, skozi katere potekajo, ampak odpirajo določeno vplivno območje, ki zajema tudi parcele brez gozdnih cest. Uredba pri definiranju pojma »gozdovi, ki s cestami niso odprti« ne govori le o gozdnih cestah, temveč tudi o drugih cestah, kar so lahko tudi

javne ceste in te dejansko odpirajo dobršen del slovenskih gozdov.

38. člen Zakona o gozdovih določa, da »Zavod vodi evidenco o gozdnih cestah in oceni površino neodmerjenih gozdnih cest, ki se odšteje pri osnovi katastrskega dohodka za odmero davka in drugih dajatev«. Vsako leto mora Zavod za gozdove Slovenije posredovati FURS-u sezname tistih gozdnih parcel, za katere se pristojbina ne plačuje, in podatke ocen površine gozdne ceste na parceli, ki se odšteje pri osnovi za določitev katastrskega dohodka.

Višina pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest je odvisna od višine katastrske-

ga dohodka. Plačuje se v višini 14,7 % od katastrskega dohodka zasebnih gozdov in 20 % katastrskega dohodka državnih gozdov. Pristojbino lastniki gozdov plačajo FURS - u, ki jo nato na podlagi razdelilnika iz Uredbe o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Ur. l. RS, št. 38/94 in nasl.) razdeli na občine, ki zagotavljajo izvedbo vzdrževanja gozdnih cest ne glede na lastništvo (izbira izvajalca, pogodba, plačilo...).

Pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest je namenjena vzdrževanju gozdnih cest in ne vzdrževanju in posodobitvi gozdne

infrastrukture (gozdne ceste, vlake in stalne žičnice).

Ta sredstva se med letom prilivajo na občinski račun in so strogo namenska (ločeno za gozdne ceste v zasebnih gozdovih in ločeno za gozdne ceste v državnih gozdovih). Za Kraško gozdnogospodarsko območje ocenjujemo, da bi potrebovali za redno vzdrževanje mreže gozdnih cest vsaj trikrat več sredstev, kot se jih zbere na ta način.

Zavod za gozdove Slovenije opravlja v zvezi z vzdrževanjem gozdnih cest naslednje osnovne naloge: izdelava progra-

ma letnega vzdrževanja, spremljava in nadzor vzdrževanja in prevzem opravljenih del.

Program letnega vzdrževanja gozdnih cest se izdeluje za eno leto, saj je zaradi številnih dejavnikov, ki vplivajo na njihovo stanje, nemogoče predvideti potrebna vzdrževalna dela za več kot eno leto vnaprej. Tudi sicer je program tekom leta po navadi podvržen še naknadnim spremembam, ki jih narekuje dejansko stanje gozdnih cest v času izvedbe vzdrževalnih del.

Besedilo:

Zavod za gozdove Slovenije, OE Sežana

Foto: arhiv ZGS

Eko

Kdor odpadke naredi, naj zanje tudi poskrbi!

Ali veste, kateri je prvi korak, da boste pravilno poskrbeli za svoje odpadke? Vključiti (prijaviti) se morate v organiziran odvoz odpadkov. To storite tako, da oddate prijavnico pri komunalnem podjetju in pričnete z doslednim ločevanjem odpadkov.

Kdo vse se mora prijaviti v odvoz odpadkov?

V odvoz odpadkov se mora prijaviti vsaka oseba, ki biva na območju občine (začasno ali stalno), se na novo priseli ali pa rodi. V odvoz odpadkov se mora prijaviti tudi, če na območje prihaja zgolj občasno -- na vikend. Prav tako se morajo v odvoz odpadkov prijaviti vse pravne osebe, ki s svojo dejavnostjo povzročajo odpadke. To velja tudi za s. p.-je, osebe z dopolnilno dejavnostjo, kmete, turistične nastanitve, sobodajalce ... Prijava je

potrebna ne glede na količino odpadkov, ki jih povzročijo, zato se z njimi sklepa individualne pogodbe.

Zakaj se morajo v odvoz odpadkov prijaviti vsi?

V prvi vrsti zato, da vsak poskrbi za svoje odpadke. Ni pošteno, da za odpadke nekoga, ki ni prijavljen v odvoz odpadkov, plačujejo drugi občani. In ni pošteno, da odpadke, ki nastajajo iz tržne dejavnosti, plačujejo občani. Od števila prijavljenih oseb in sklenjenih pogodb je odvisno število zabojnikov, volumni in pogostost praznjenja.

Zakaj so ponekod prepolni zabojniki in odpadki ob zabojnikih?

Zabojniki (število in volumni) po terenu so postavljeni glede na število uporabnikov (prijavljeno število oseb po gospodinjstvih) in glede na vsebino sklenjenih pogodb za ravnanje z odpadki iz dejavnosti. Na nekaterih mestih, predvsem pri večstanovanjskih stavbah, se odpadki kopičijo predvsem iz treh razlogov: uporabniki odpadkov ne ločujejo, v stavbi niso prijavljeni vsi člani gospodinjstev, poleg zabojnikov odlagajo tudi odpadke, ki sodijo v zbirni center. Pogosto prejmemo prijavo samo enega člana gospodinjstva, medtem ko v resnici v stanovanju biva vsa družina. Za vsa

gospodinjstva, tako tista v samostojnih hišah kot tista v večstanovanjskih stavbah (bloku) pa veljajo enaki normativi pripadajočega prostora v zabojniku na osebo in enaka pogostost praznjenja zabojnikov, saj za obe gospodinjstvi veljajo enake cene odvoza odpadkov. V kolikor bi odpadke nemudoma odpeljali oz. bi jim dodelili večje število zabojnikov, bi pomenilo, da bi drugi občani plačevali njihove odpadke, česar pa ne moremo dovoliti. Zato odpadke odpeljemo šele po naročilu upravnika stavbe ali pa na podlagi odredbe inšpektorata, ki predhodno opravi kontrolo odpadkov.

Kje lahko prejmem dodatne informacije glede prijave v odvoz odpadkov?

Dodatne informacije glede vključitve v odvoz odpadkov lahko zastavitev prek elektronske pošte info@ksp-sezana.si, po telefonu na številki 05/73 11 240 in 05/73 11 245 ali pa z osebnim obiskom na KSP, d. d., Sežana, Partizanska cesta 2, 6210 Sežana, vsako sredo med 8. in 11. uro ter 13. in 15. uro. Vse informacije in obrazce pa najdete tudi na spletni strani www.ksp-sezana.si.

KOMUNALA
SEŽANA

Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d.,
Sežana

S preventivo do izboljšanja zdravja

Epidemija je povzročila nemalo težav. V ospredje so bile postavljene zdravstvene težave povezane s COVID-19 okužbo, medtem ko so bila ostala področja zdravja nenamerno zasenčena. Posledice je moč fizično občutiti, kaže pa se tudi zmanjšanje obiskov in odzivnosti v preventivne, presejalne preglede, kot so ZORA, DORA in SVIT.

Zdravstvenovzgojni center Zdravstvenega doma Sežana vam omogoča, da si po epidemiološki preizkušnji znova postavite temelje in cilje za popravek posledic, ki jih je za seboj pustila epidemija.

Preventivne aktivnosti, ki jih ima pod okriljem Zdravstveni dom Sežana, opravlja ekipa zaposlenih medicinskih sester, fizioterapevtka in psihologinja. Pokrivamo področja preventive zdravja otrok in odrasle populacije. Izvajamo predavanja in delavnice, kot so promocija zdravja na delovnem mestu, zobozdravstvena in zdravstvena vzgoja predšolskih otrok

(oddelek v vrtcih in druge skupine), zdravstvena vzgoja učencev v 9-letki osnovnih šol in zdravstvena vzgoja dijakov in študentov.

V našem timu smo zaposlene Ana Furlan, dipl. m. s., Aleša Birsa, dipl. m. s., Nataša Volk Trnovšek, dipl. m. s., Kim Trobec, mag. zdr. neg., Mirjana Vukadinov, viš. fiziot. (nadomešča Dragano Milin, dipl. fiziot.) ter Ela Breclj, univ. dipl. psih., ki pa z mesecem majem odhaja na porodniški dopust.

Zaradi epidemije je bilo izvajanje preventivnih aktivnosti oteženo ter tudi onemogočeno. Z marcem 2022 smo ponovno zagnali naše aktivnosti in jih v nadaljevanju na kratko tudi predstavili.

Izvajamo in vodimo delavnice CINDI programa, ki se delijo na kratke (enkratno srečanje v trajanju približno 60–90 min), dolge delavnice (trajajo več tednov) in psihoedukativne.

Kratke delavnice so: Zdrav življenjski slog (vodi medicinska sestra), Dejavniki tveganja (vodi medicinska sestra), Ali sem fit? (vodi fizioterapevtka) in Tehnike sproščanja (vodi psihologinja).

Dolge delavnice so: Zdravo jem (vodi medicinska sestra), Gibam se (vodi fizioterapevtka), Zdravo hujšanje (sodeluje celotna ekipa) ter Skupinsko in individualno svetovanje za opuščanje kajenja.

Psihoedukativne so: Spoprijemanje s stresom (vodi psihologinja), Pomoč pri spoprijemanju s tesnobo (vodi psihologinja) in Pomoč pri spoprijemanju z depresijo (vodi psihologinja).

Zgoraj navedene delavnice so namenjene celotni odrasli populaciji. Napotitve so mogoče preko referenčnih medicinskih sester, ki delujejo znotraj Zdravstvenega doma Sežana, ali pa preko telefonskega klica posameznega izvajalca oziroma spletne pošte.

Zobozdravstvena preventiva in splošna zdravstvena vzgoja, ki sta namenjeni predšolskim otrokom, učencem v 9-letki ter dijakom in študentom, se izvajata v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Za informacije glede zobozdravstvene vzgoje se obrnite na Alešo Birsa, dipl. m. s., za informacije glede splošne zdravstvene vzgoje predšolskih in šolskih otrok pa na Ano Furlan, dipl. m. s.

Zdrav življenjski slog

Na delavnici vas bomo seznanili, kako razviti in vzpodbuditi dejavnosti in pristope, ki vodijo do pozitivnih sprememb v vašem življenjskem slogu. Tako boste zmanjšali ogroženost za razvoj nenalezljivih kroničnih bolezni in izboljšali svoje zdravje.

Tehnike sproščanja

Na delavnici vam bomo predstavili tri tehnike sproščanja, ki jih boste lahko kasneje tudi samostojno izvajali. Preizkusili boste tehnike dihalnih vaj, postopno mišično sproščanje in vizualizacijo ponirjujočega kraja.

Dejavniki tveganja

Seznanili se boste z vplivom zvišanega krvnega tlaka, zvišanih maščob v krvi in ali zvišanega nivoja krvnega sladkorja na nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni. S strokovno pomočjo boste pristopili k oblikovanju pozitivnih sprememb vaših življenjskih navad in s tem pripomogli k stabilnosti dejavnikov tveganja.

Ali sem fit?

Na delavnici se boste seznanili s stopajo vaše telesne zmogljivosti. Dobili boste informacije o ustreznih ravni telesne dejavnosti, ki koristi vašemu zdravju in spremljali lasten napredek.

Zdravo jem

Na delavnici vam bomo pomagali prepoznati slabe prehranjevalne navade in kako jih nadomestiti z bolj zdravimi. Kako pravilno izbrati, pripraviti, razporediti obroke ter jih prilagoditi vašemu načinu življenja.

Gibam se

Na delavnici se boste seznanili s telesnimi dejavnostmi in vajami, ki jih boste lahko vključili v vsakdanje življenje. Skupaj bomo poiskali in premagali ovire za telesno nedejavnost ter se naučili vzdrževati pridobljeno. Pričeli bomo z majhnimi koraki in postopno prešli na večje.

Zdravo hujšanje

Na delavnici boste pridobili znanje za spreminjanje prehranskih in gibalnih navad. Pomagali vam bomo pri razvijanju in spodbujanju aktivnosti, ki vodijo do pozitivnih sprememb v vašem zdravju.

Svetovanje za opuščanje kajenja

V strokovno vodenem programu boste pridobili ustrezna znanja, podporo in pomoč pri opuščanju kajenja. Odločite se lahko za skupinska ali individualna srečanja.

Stress Free

Spoprijemanje s stresom

Seznanili se boste z značilnostmi stresa ter kako ga lahko učinkoviteje obvladujete. Tako boste izboljšali vaše zdravje in počutje.

Podpora pri spoprijemanju z depresijo

Seznanili se boste z osnovnimi značilnostmi depresije, vzrokih zanjo, potekom in načinom zdravljenja ter s tehnikami za izboljšanje počutja in preprečevanje ponovitve bolezni.

Podpora pri spoprijemanju s tesnobo

Seznanili se boste z značilnostmi anksioznih motenj, vzrokih zanje, potekom in načinom zdravljenja ter s tehnikami za izboljšanje počutja in preprečevanje ponovitve ali poslabšanja simptomov.

V spodnjih okvirjih si lahko na kratko preberete, s čim se obiskovalci delavnic na njih seznanijo.

Kontakti

Ime in priimek	Poklic	Področje	Telefonska številka	Elektronski naslov
Kim Trobec	Mag. zdr. neg.	Vodja ZVC Zdrav življenjski slog Dejavniki tveganja Zdravo jem Zdravo hujšanje	05 29 27 559 051 666 442	kim.trobec@zd-sezana.si
Nataša Volk Trnovšek	Dipl. m. s.	Zdravo hujšanje Opuščanje kajenja	05 731 14 42	natasa.volk.trnovsek@zd-sezana.si
Mirjana Vukadinov	Viš. fiziot.	Ali sem fit? Gibam se	05 68 90 500 051 666 390	mirjana.vukadinov@zd-sezana.si
Ela Brecelj	Uni. dipl. psih.	Tehnike sproščanja poprijemanje s stresom Pomoč pri spoprijemanju s tesnobo Pomoč pri spoprijemanju z depresijo	051 666 381	ela.brecelj@zd-sezana.si
Aleša Birska	Dipl. m. s.	Zobozdravstvena preventiva	051 666 449	alesa.birska@zd-sezana.si
Ana Furlan	Dipl. m. s.	Zdravstvena vzgoja	051 212 156	ana.furlan@zd-sezana.si

Besedilo: Kim Trobec, mag. zdr. neg.,
vodja Zdravstvenovzgojnega centra Zdravstvenega doma Sežana

Bogastvo čustev

Taša Cucek, magistrica zakonskih in družinskih študij, specializantka zakonske in družinske terapije, relacijskega družinskega modela na Teološki fakulteti v Ljubljani in stažistka na Družinskem centru Sveta Gora.

Otroci in izbira šole

TO JE ZA OTROKA ZELO STRESNO OBDOBJE
KAKO LAHKO STARŠ OTROKU POMAGA?

»Sin se sedaj boji, da ne bo izbral pravega študija in bo potem vse življenje nesrečen, tako kot njegova mati.« (Gostečnik, 2013)

Kaj je dobro narediti? Kako jih naučiti procesa sprejemanja odločitev? Orodje, ki jim bo uporabno pri soočanju z izzivi v življenju.

OTROK POTREBUJE ČUSTVENO PODPORO STARŠEV

Ozaveščen starš bo prepoznal, kaj otrok doživlja in mu pomagal zregulirati ta težja čutenja in ga tako naučil, kako se

soočati s preizkušnjami v življenju.

Dobro je spregovoriti o stresu, strahu, pritisku, negotovosti, ki spremljajo otroka v tem odločilnem razvojnem obdobju.

Vprašanja v razmislek tako otrokom kot vam, starši, so lahko:

- Kaj si želiš početi?
- Kdo si želiš biti?
- Kaj rad počneš, v čem uživaš?
- Ali so starši zadovoljni s svojo službo?
- Kako je bilo vam sprejemati to odločitev?
- Ste vedeli, kaj si želite biti po poklicu?
- Delate sedaj to, kar ste takrat mislili?

POMEMBNO JE ZANIMANJE STARŠEV

Otroci vas potrebujejo, potrebujejo vaše zanimanje in podporo. Kako lahko pokažete, da vas zanima, kaj se jim dogaja?

Tako, da veliko sprašujete in resnično poslušate to, kar vam vaši otroci, najstniki govorijo. Če se jim nekje zatakne in nimajo dovolj informacij, preverite ali, jim lahko kako pomagate, poiščete na internetu, koga vprašate. Se pozanimate v šoli, razredničarki, svetovalni službi.

S tem jih boste naučili, kako se pravilno pristopi k izzivu in jim pomagali čustveno zdržati ob stresnem dogodku, izbiri

»prave« šole in s tem dobre prihodnosti.

KONKRETNI KORAKI ZA USPEŠNO ODLOČANJE:

1. Pridobiti čim več informacij o šoli in željenem poklicu (na spletu, informativnem dnevu, na trenutni šoli OŠ, SŠ). Raziskati, kakšni so predmeti, kaj otrok želi početi v življenju, kaj ga veseli, ali je kakšna šola, kjer bi otrok lahko raziskal in se izobrazil v ta poklic. Katera srednja šola omogoča nadaljnje šolanje na univerzi. A je možno iti iz poklicne šole na univerzo? Ali si otrok želi iti v srednjo šolo blizu doma ali v šolo, ki je oddaljena.

2. Iti pogledat šolo, dijaški ali študentski dom. Če je možno, je priporočljivo, da greste skupaj z otrokom pogledat, kje bo živel, ali bo živel v dijaškem ali študentskem domu, ali bo potreboval avtobus ali je šola dosegljiva peš; kje v bližini je trgovina, lekarna itd.

3. Iti čez POTEK izibre šole in končnega cilja (konkretni koraki).

- Katere korake, kaj mora narediti, kdaj so datumi, pomembni za vpis v šolo.
- Do kdaj je še čas si premisliti, preusmeriti vpisnico?
- Datum prijave v dijaški dom?

4. Kaj pomeni poklicna matura, 5 predmet v primerjavi s splošno matura?

5. Kako se seštevata točke?

Kaj se upošteva pri točkovanju, katere izbirne predmete bo učenec izbral?

6. Kaj je pomembno pri točkah?

Šolski uspeh in točke, dosežene na maturi. Preveriti, kaj se upošteva, katere predmete matura vključuje in katere letnike se upošteva pri šolskem uspehu.

7. Pregled za prejšnja leta, če je bila na željeni šoli omejitev vpisa.

Tako lahko preverite, če bi imel dovolj točk glede na prejšnje leto in na dosedanja učni uspeh.

DOBRO JE VEDETI, DA IZKUŠNJE STARŠEV IGRAJO POMEMBNO VLOGO PRI ODLOČANJU GLEDE ŠOLE PRI OTROCIH

Čustveno vzdušje se prenaša iz generacije v generacijo.

»Vse to je začelo, kot rečeno, zelo močno najedati tudi moža. To njeno nenehno tavanje mu je že tako presedalo, da ji ni več

zmogel dati nobenega pravega razumevanja in še veliko manj sočutja, ki ga je ona od njega pričakovala. Temu pa se je pridružil še sinov neuspeh v šoli. Tako mož kot tudi žena enostavno nista mogla razumeti, zakaj je pred matura tako zelo popustil v šoli. Pričakovala bi namreč, da se bo ob zaključku srednje šole še veliko bolj potrudil, a mu naenkrat ni in ni šlo.

Tudi tu pravzaprav lahko poiščemo vzporednico z maternim neuspehom, ki ga sin sedaj samo še nadaljuje, saj je tudi ona prišla v največji spor s svojo materjo ravno pri odločanju, kaj naj bi študirala po končani srednji šoli.

Tako se tudi njun sin sedaj boji, da ne bo izbral pravega študija in bo potem vse življenje nesrečen, tako kot njegov mati.

Vendar pa moramo poudariti, da je tu vsekakor velika razlika, le da se sin tega ne zaveda v polnosti. Njegova mati, ki bi mu lahko v tem bila v veliko pomoč, je namesto tega še vedno tako globoko zakopana v svoje misli in čutenja, da mu ob vseh teh njegovih naporih odločanja ne more dati nobenega pravega razumevanja, še manj pa sočutja oziroma zanj ne zmore najti

pravih besed.« (Gostečnik, 2013, 220)

POMEMBNE INFORMACIJE IN POVEZAVE (linki):

- Mladi in kariera: <https://www.kariera-mladi.si/materiali-in-pripomocki/>
- Izračun točk za prehod iz osnovne na sredjo šolo: https://www.gimvic.org/vpis/tabela_za_izracunavanje_tock/
- Izračun točk za preod iz srednje na univerzo ter informacije o omejitvah vpisa: <https://dijaski.net/studij/ul/fakulteta-za-druzbene-vede/b1-uni-druzboslovna-informatika>

PRIPOROČAM V BRANJE VSEM STARŠEM, KI ŽELITE POSTATI OZAVEŠČENI GLEDE DRUŽINE IN ODNOSOV:

- Članki o zavestnem starševstvu: Kako začeti? <https://www.psihoterapijatas.com/blank-1>
- Knjiga: Me imata kaj rada; Christian Gostečnik
- Knjiga: Ozaveščeni starš; Dr. Dhefali
- Knjiga: Celostni razvoj možganov; Daniel J. Siegel

Športno

50 let v življenju posameznika navadno pomeni, da se je vseh vrst izkušenj nabralo in nekako veljajo za zrela leta. 50 let delovanja športnega kluba se z življenjem posameznika lahko v marsičem primerja. Razlika je v tem, da se pri delovanju kluba generacije menjajo. Končni rezultat pa je vedno pripadnost skupnosti in brez vztrajnosti generacij se jubilejev danes ne bi veselili. Da se je davnega leta 1972 na področju organiziranega športa na Komenskem Krasu resnično nekaj dogajalo pričata ustanovitvi Nogometnega kluba Komen in Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava-Tupelče. Ob vseh vzponih in padcih sta strast do igre in ljubezen do športa prenašala na vedno nove generacije in s tem poskrbela, da se je športni duh naselil v lokalni skupnosti. Brez njihovih začetkov bi lokalni šport danes bil najbrž drugačen.

V želji, da bodo ob ustreznih pogojih

za delovanje športnih društev v občini Komen naslednja leta vsaj tako uspešna kot do sedaj, jima za jubilejnih 2 x 50 let dela na področju športa izrekamo ISKRENE ČESTITKE.

Nagrada za uspešno delo pa se kaže tudi v prejetih priznanjih na letošnji prireditvi Športnik Krasa in Brkinov 2021. Dve najvišji priznanji: priznanje za najperspektivnejšega mladega športnika in priznanje za naj športnico Krasa in Brkinov 2021 sta zasluženoma romali v roke balinarjev BK Agrochem Hrast. Čestitke pa tudi domačinki Veroniki Žvanut, članici Športnega društva Partizan Renče, ki je na državnem prvenstvu v skokih na mali požni ponjavi v Kopru osvojila naslov državne prvakinje med članicami.

Sodelovanje in povezovanje s krovnimi športnimi organizacijami na nacionalnem nivoju je za Športno zvezo Komen ključnega pomena. V prvih dneh febru-

arja smo tako v Štanjelu gostili redno sejo Izvršnega odbora Športne unije Slovenije. Ob pomembnih vprašanjih, ki se dotikajo področja športa za vse na državnem nivoju so se v spremljevalnem programu predstavniki športa iz celotne Slovenije lahko naužili lepot in dobrot, ki jih tako Štanjel kot Kras ponujata.

Po dveh letih stalnega prilagajanja epidemiološkimi razmeram le kaže, da smo končno na poti k normalnejšemu življenju. Še posebej je to pomembno za športna društva, ki bodo izgubljeni leti nekako morala nadoknaditi. Vzpodbudno je, da so tako Športna zveza Komen kot lokalna športna društva obdobje preživeli dokaj mirno in brez večjih pretresov. Pregovorna vztrajnost z ogromno prostovoljnega dela ter iskanje novih priložnosti so pri tem odigrale ključno vlogo. Na naslednjih 50 let!

Besedilo: Rajko Kralj

Predstavniki športa na redni seji Izvršnega odbora Športne unije Slovenije v Štanjelu

V začetku februarja je Športna zveza Komen v Štanjelu gostila predstavnike Športne unije Slovenije, ki so se udeležili redne seje Izvršnega odbora. Poleg predstavnikov Športne unije Slovenije so se seje udeležili tudi prvi podpredsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, mag. Janez Sodržnik, predsednik Športne uni-

je Slovenije in podžupan Mestne občine Ljubljana, g. Dejan Crnek, ter župan Občine Komen, mag. Erik Modic. Slednji je vse navzoče najprej pozdravil, nato pa značilnosti občine ter njene načrte na področju športa in rekreacije na kratko predstavil. Ogled Štanjela, ki je očarljiv v vseh letnih časih, se je gostom zago-

tovo vtisnil v spomin in brez obveznega fotografiranja na mostičku v Ferrarijevem vrtu seveda ni šlo. Po seji v mansardnih prostorih Kvadratnega stolpa se je sproščeno druženje preselilo v Grajžarjevo marendo. Ob pršutu in teranu so se tudi že sklepali načrti za nadaljnje obiske in sodelovanja.

Ena izmed pomembnejših tem na seji IO Športne unije Slovenije je vsekakor bila informacija o uspešnih pripravah na svetovni kongres Tafisa (globalna organizacija na področju športa za vse), ki bo junija v Portorožu. Gre za najpomembnejši dogodek te vrste letos pri nas.

Štanjel se je izkazal za izvrstno lokacijo pri izvedbi tovrstnih srečanj. Udeleženci srečanja so z doživetji in kulinariko prejeli nepozabno izkušnjo Krasa.

Za gostoljubje in pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo Občini Komen, predstavnikom ORA Krasa in Brkinov – enota Štanjel, Vlasti in Vojku – Grajžarjevi, Biohotelu St. Daniel Hruševica ter Domačiji Furlan iz Kobjeglave.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Matej Čebulec

ŠKD Kras proti zaključku ligaških tekmovanj in košarkarski turnir GoKras22

Ligaška tekmovanja pod okriljem Košarske zveze Slovenije se za sezono 2021/22 počasi zaključujejo in s tem se tudi naše ekipe za nekaj časa poslavljajo od tekmovanj v državnem prvenstvu. Zaradi epidemioloških razmer je bila sezona dokaj naporna, odpovedi in prestativte tekem so bile na dnevnem redu. Kljub vsemu smo sezono uspešno izpeljali. Članska ekipa je po seriji malce nesrečnih porazov na začetku sezone le ujela ritem in v rednem delu zasedla končno 5. mesto v skupini Zahod. Za krstni nastop v ligaškem tekmovanju je osvojeno mesto vsekakor dober obet za nadaljnje delo. Večjih kakovostnih razlik med ekipami ni in ekipa tudi ni bila nikoli nadigrana. Na domačih tekmah vseh naših ekip pa je podpora zvestih navijačev iz tekme v tekmo večja, kar priča o tem, da si lokalna skupnost športnih do-

godkov še kako želi in da se je košarka v Dornberku odlično prijela. Vztrajnost se je izplačala.

Tudi iz tega razloga smo v ŠKD Kras resneje pristopili k organizaciji košarkarskega turnirja GoKras22, ki bo v začetku maja potekal v Dornberku. Že tradicionalnemu košarkarskemu turnirju bodo letos dodane še vsebine iz področja umetnosti, znanosti in zabave. Ob sodelovanju Občine Komen, Mestne občine Nova Gorica, Mladinskega centra Nova Gorica, Osnovne šole Dornberk, OKS-ZŠZ, Športne unije Slovenije, Športne zveze Nova Gorica, Športne zveze Komen ter lokalnih športnih društev je program tri-dnevnega dogajanja sestavljen tako, da bodo vsi mladi lahko prišli na svoj račun. Organizacijsko gre za konkreten zalogaj, a kakovost je s številnimi sodelujočimi zagotovljena. Se vidimo!

Več o turnirju GoKras tudi na Facebook strani ŠKD Kras: www.facebook.com/SKDKras

Besedilo: Rajko Kralj

50 let NK Komen 1972–2022

Konec novembra leta 1971 je skupina nogometnih entuziastov iz Komna in okoliških krajev, na pobudo iniciativnega odbora pod vodstvom g. Bogdana Fona iz Brij pri Komnu sklenila, da bo ustanovna konferenca NK Komen dne 20. januarja 1972 ob 19.00 uri v prostorih Zadružnega doma v Komnu. Na ustanovni skupščini, za katero je vladalo izjemno zanimanje, je bil izvoljen upravni odbor, ki je imel nalogo, da na prvi seji izmed članov izvoli predsednika, formira člansko in mladinske ekipe ter dogradi nogometno igrišče.

V 50 letih je NK Komen s pomočjo donatorjev, sponzorjev in nekaj tisoč urami prostovoljnega dela, izjemnih entuziastov iz širšega komenskega Krasa, zgradil nogometno igrišče s pripadajočimi objekti. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja pa je na južni strani obstoječega igrišča zgradil prireditveni prostor z asfaltnim igriščem za mali nogomet, ki je služil predvsem za organizacijo turnirjev v malem nogometu in izvedbo tradicionalne Zelene noči.

Že od samega začetka je NK Komen nastopal v Enotni primorski nogometni ligi. Največji uspeh pa je doživel konec devetde-

setih let z uvrstitvijo v 3. slovensko nogometno ligo. Klub trenutno nastopa v Enotni primorski nogometni ligi. Od samega začetka so v klubu delovale tudi mladinske selekcije. Načrtno pa se je z mladimi začelo delati pred 25 leti, ko je bila ustanovljena Mladinska nogometna šola Komen, ki deluje še danes in ima poleg redne vadbe nogometa tudi krožke za najmlajše v OŠ Komen, POŠ Štanjel in OŠ Branik. Poleg tega v klubu skrbimo za vadbo starejših, kjer deluje tudi veteranska selekcija. V NK Komen je trenutno aktivnih skupaj okrog 220 članov.

NK Komen je skozi celotno svojo zgodovino aktivno vključen v življenje in delovanje lokalne skupnosti in je prvo športno društvo v občini Komen, ki je prejelo status društva posebnega družbenega pomena.

V počastitev častitljive obletnice pripravljamo v letošnjem letu več športnih in zabavnih prireditev. Za več informacij spremljajte našo Facebook stran.

Še vedno pa vpisujemo otroke v mladinsko šolo nogometa. Kontakt za vpis in dodatne informacije dobite pri Lojzetu Barukčiču, gsm 031 778 908, in Adrijanu Spačalu, gsm 041 394 347. Lahko pa nas kontaktirate tudi na e-naslov: mladi.nk-komen@gmail.com.

Članska ekipa v sezoni 1972/1973

Stojijo (od leve proti desni): Veselko Hočevar, Darko Škabar, Boris Birska, Bogdan Tavčar, Darko Žigon, Vojko Kobal, Dušan Luin, Dušan Brus in Bogdan Fon, uradni predstavnik NK Komen.

Čepijo (od leve proti desni): Vladimir Čuš, Janko Cencič, Miro Turk, Lojze Švagelj, Vojko Rijavec, Bogdan Hočevar, Jože Kovačič, Albin Grmek, Zoran Živic (sedi).

Članska ekipa v sezoni 1973/1974

Stojijo: Stojan Suban, Darko Škabar, Boris Luin, Alojz Švagelj, Dušan Luin, Jože Kovačič, Veselko Hočevar, Rado Bandelj in Bogdan Fon, uradni predstavnik ekipe.

Čepijo: Vojko Kobal, Bojan Gulič, Nevijo Grgič, Marjan Gulič, Janko Cencič, Jože Ebert, Vilijem Perčič.

Članska ekipa v sezoni 1975/1976

Stojijo: Bogdan Fon, uradni predstavnik NK Komen, Dragan Ivanković, Dragan Terčon, Branko Terčon, Jožef Kovačič, Vladimir Čuš, Slavko Čotar, Zdenko Lutman in Jovo Vidakovič, trener

Čepijo: Janez Bratuž, Ivo Turk, Janko Cencič, Osman Čoralić, Vilijem Perčič, Jože Ebert, Drago Rogelja.

Članska ekipa v sezoni 1992/1993

Stojijo: Beč – trener, Mladen Urdih, Dejan Makovec, Denis Arčon, Omer Trobec, Adrijan Spačal, Samir Bradarič, Marjan Plemeniti, Aleksander Boltar, Mito Smerdelj.

Čepijo: Andrej Meziniec, Borut Mulič, Danjel Peras, Karlo Bunc, Aleš Frančeškin, Vilijem Perčič.

Članska ekipa NK Komen 2021/2022

Stojijo: Miha Abram, fizioterapevt, Adrijan Spačal, predsednik UO NK Komen, Jure Luin, Tadej Uršič, Matija Švara, Manuel Rebek, Kris Trampuž, Alan Čotar, Žan Umek, Luka Tragin, Anej Kavčič, Jan Colja, kapetan, in Dejan Makivič, glavni trener.

Sedijo: Goran Zavadlav, pomočnik trenerja (stoji), Rok Umek, Primož Adamič, Gregor Žigon, Tadej Birsa, Matic Terčon, Leonard Jež, Matija Zorn, Miha Perdec, Aljaž Koc.

Na sliki manjkajo: Niko Volčič, Matjaž Grmek, Denis Dokič, Jernej Kavčič, Elvis Husinagič, Žiga Miklavc, Domen Mulič, Blaž Semolič, Rok Kavčič in Anej Ličen, športni direktor.

Veronika Žvanut državna prvakinja v skokih na mali prožni ponjavi

V soboto, 12. februarja 2022, so se športniki ŠD Partizan Renče udeležili državnega prvenstva v skokih na mali prožni ponjavi. Letošnji pravilnik se je nekoliko spremenil, saj je moral organizator poskrbeti za enotne – standardizirane male prožne ponjave. Običajno so tekmovalci pripeljali ponjave s seboj, tokrat pa so imeli najprej nekaj problemov, vendar so se po nekaj skokih kar hitro navadili na nove pogoje.

Med tekmovalkami je v članski kategoriji nastopila tudi Veronika Žvanut iz Komna. Dosegla je izjemen rezultat, saj je premagala vse konkurentke, in s svojim nastopom dosegla naziv državne

prvakinja v članski kategoriji.

Veronika se že od začetka osnovne šole ukvarja z gimnastiko. V preteklosti je bila vadba organizirana tudi v Komnu, sedaj pa se trikrat tedensko vozi na treninge v Renče. Za njene rezultate imajo delček zaslug tudi starši, ki poskrbijo za pogoste prevoze v Renče. Veronika tekmuje tudi na veliki prožni ponjavi. Skoki na veliki prožni ponjavi so od leta 2000 tudi olimpijska disciplina.

Čestitke Veroniki in njenim trenerjem Urši, Mojci in Juriju.

Besedilo: ŠD Partizan Renče
Foto: arhiv ŠD Partizan Renče

Tanji Marc in Jaki Štremflu najprestižnejši priznanji - Športnik Krasa in Brkinov 2021

Jubilejna 10. obletnica sodelovanja in povezovanja štirih občin in njihovih športnih zvez pri prireditvi Športnik Krasa in Brkinov je pravi dokaz, da je bila začetna pobuda o skupni prireditvi več kot pravilna. Vsem nevšečnostim navkljub smo si v komisiji za priznanja ves čas enotni, da prireditev peljemo naprej. Za lokalna športna društva, klube in posameznike je prireditev namreč izrednega pomena. To nam potrjuje tudi stalna podpora vseh štirih občin ter županij in županov, ki se prireditve vedno udeležijo. Dosežke športnikov cenijo ter spoštujejo in tudi na ta način je trud športnikov poplačan. Morda je bil ravno to pravi razlog, da je bil uvod v letošnjo prireditev, ki je potekala v Kosovelovem domu v Sežani,

namenjen ravno njim. V sproščenem pogovoru z moderatorjem prireditve Miho Penkom so županji in župana predstavili načrte posameznih občin pri uresničevanju javnega interesa na področju športa in rekreacije. In po slišnem načrtov ni malo.

Svečano podelitev priznanj si bomo v lokalni športni javnosti in Športni zvezi Komen najbrž za vedno zapomnili. Od štirih najprestižnejših priznanj sta dve več kot zaslužno romali v roke športnikov iz Občine Komen. Za izjemen športni razvoj in osvojen naslov dvakratnega svetovnega prvaka je priznanje za najperspektivnejšega mladega športnika Krasa in Brkinov 2021 prejel Jaka Štremfel. Naslov naj športnika Krasa in Brkinov

2021 pa je za dosežene izjemne športne rezultate v balinanju ter osvojitve naslova članske državne prvakinja v natančnem izbijanju pripadal Tanji Marc. Priznanji za športne dosežke v letu 2021 sta prejela še moška ekipa Balinarskega kluba Agrochem Hrast (za osvojeni naslov državnih prvakov) ter gorski tekač Simon Strnad (za osvojeni naslov državnega prvaka v kratkem trail-u 3 v kategoriji nad 50 let). Naj športnik leta je postal atlet Jan Luxa, najboljši klub pa Nogometni klub CherryBox24 Tabor Sežana. Častno listino za življenjsko delo (za širjenje in razvoj planinstva na območju Krasa) je prejel Marjan Olenik. Vsem dobitnikom priznanj iskreno čestitamo.

Besedilo: Rajko Kralj
Foto: Matej Glavina

Volčji Grad med etapami teka z burjo

Letos se je med 7. in 9. januarjem že sedmič zapored vršil Tek z Burjo – La Corsa della Bora, tekmovanje v različnih kategorijah teka, med katerimi je tudi kraljevska preizkušnja S1 Ipertrail, s 173 km dolžine in 7800 višinskimi metri. Glavni organizator dogodka prihaja iz Italije (Tommaso de Mottoni), medtem ko sta slovenski del tekme vodila Renato in Klavdija Lešnik. Gre za eno najzahtevnejših preizkušenj, ki potekajo na ozemlju Slovenije, in eno največjih v Italiji.

Proga, ki se spreminja iz leta v leto, se je, kljub težjim razmeram, ki jih je povzročil visok sneg, letos začela na kaninskem smučišču, peljala do Bovca in nato do Kobarida. Od tam so tekmovalci na več točkah prešli slovensko-italijansko mejo. V smeri proti Matajurju so se spustili v vas Topolove, nazaj na greben Kolovrata

do mejnega prehoda Solarij. Tu je zaradi noči in hudega mraza odstopilo 17 tekmovalcev. Pot se je nadaljevala po trasi Alpe Adria Trail mimo Zgornjega Tribila in se vrnila v Slovenijo pri bivšem mejnem prehodu Britof, pa vse čez Lig na Korado in nato po grebenu Sabotina. Kasneje so se spustili do Solkana, nato pa je sledil ponovni vzpon skozi 230 m dolgo kaverno na Sveto Goro in spust v Grgar ter nazaj v dolino, natančneje v Črniče. Tukaj jih je pot vodila na Kras preko Branika do Volčjega Grada, kjer so jih pričakali vaščani, ki so jih podprli, da so se podali še na zadnji del poti, z zaključkom v Sosljanskem zalivu (Portopiccolo).

Ipertrail je enkratna preizkušnja. Tekmovanje povezuje tek v naravi z eksplozivno mešanico strategije, odkrivanja, odpornosti in tekmovanja. Vsaka različ-

ca tega tekmovanja ima svojo edinstveno traso, ki je vedno nova in za katero je treba uporabiti GPS-navigacijo, ki je nepogrešljiva. V Trstu tekmovalcem sledijo iz kontrolne sobe in jih opozarjajo, če zaidejo. Tekmovanje predvideva premikanje od ene točke do druge, kjer se tekmovalci morajo držati zadanih časovnih okvirjev. Na tekmovanje se ne sprejema vsakogar, organizatorji preverijo tekmovalčovo fizično pripravljenost in njegove dotedanje rezultate. Da opravi progo, ima tekmovalec 48 ur časa. Na progi so vsakih 40 km do 50 km postavljeni »Ipertrail zaboji«, v katere lahko tekmovalec shrani vse, kar želi (od hrane do opreme).

Letos se je prijavilo 58 tekmovalcev iz cele Evrope, zmagal je Avstrijec Peter Kienzl, ki je traso opravil v 25 urah, 28 tekmovalcev je na progi odstopilo.

Foto: Renato Lešnik

Foto: David Stepančič

povzeto po članku Renata Lešnika

Turizem

Pomlad je pred vrati in s tem tudi nova turistična sezona v destinaciji Kras in Brkini, ki nam bo, vsaj tako upamo, prinesla še več zadovoljstva kot prejšnja.

Epidemiološki ukrepi se počasi rahljajo, kar je seveda poznati tudi pri obisku destinacije. K boljšemu obisku v prvih dveh mesecih leta 2022 je zagotovo pripomoglo tudi lepo vreme, ki nam je bilo

zares naklonjeno in je na Kras in v Brkini privabilo lepo število obiskovalcev. V ORI Krasa in Brkinov, d. o. o., PE Komen smo leto začeli delovno – že na začetku januarja smo z domačini starega dela Štanjela organizirali srečanje, na katerem smo skupaj iskali rešitve za še boljše sodelovanje in še lepši turistični utrip Štanjela v novi sezoni. Srečanja se je udeležilo lepo število domačinov in turističnih ponudnikov, kar pričča o tem, da domačini turizem čutijo in z njim živijo, zato še enkrat

iskrena zahvala vsem za plodno sodelovanje in pomoč pri ustvarjanju skupne turistične zgodbe.

Štanjel slovi kot kraj, kjer je kultura doma. Ob slovenskem kulturnem prazniku smo zato v Galeriji Lojzeta Spacala organizirali poseben dogodek – strokovno vodenje po razstavi s kratko kamišibaj zgodbo, ki ju je pripravila lokalna turistična vodnica, tudi sama velika poznavalka Lojzeta Spacala, Vlasta Markočič. Na ta dan smo imeli tudi brezplačen vstop v

galerijo, ki si jo je ogledalo veliko število obiskovalcev Štanjela. Predvsem družine pa zelo rade obiščejo tudi pravljico doživljajsko pot Škratji Kras, kjer sta na interpretativen način predstavljena bogata naravna in kulturna dediščina Krasa. V Zavodu Škratelj mesečno pripravljajo tudi vodene ogledote poti z vodnico, ki so vselej dobro obiskani. V kratkem pa se na Gradu Štanjel odpira še Muzej Grad

Štanjel, kjer bodo obiskovalci lahko na izkustven način še podrobneje spoznali naravo na Krasu.

Nova turistična sezona je torej tik pred vrati, obeti kažejo na to, da bo odlična. V ORI Krasa in Brkinov, d. o. o., se bomo z vsemi močmi trudili še naprej povezovati turistično ponudbo Krasa in Brkinov v enotno podobo. Z veseljem sprejemamo tudi vaše predloge, kritike ali po-

hvale, zato ste, dragi občani komenske občine, več kot dobrodošli pri podajanju le-teh. Lahko nas obiščete v Turistično informacijskem centru Štanjel na Gradu Štanjel ali pa nas kontaktirate na tel. št. 05 769 00 56 oziroma nam pišete na elektronski naslov stanjel@visitkras.info. Z veseljem vam bomo prisluhnili in se z vami pogovorili.

Uroš Simčič, ORI Krasa in Brkinov, d. o. o.,
PE Komen

Nova celostna grafična podoba turistične znamke Štanjel

Štanjel, biser arhitekture in kraške kulture, je dobil novo celostno grafično podobo. Le-ta temelji na prepletu arhitekture in umetnosti, ki se v Štanjelu kaže na vsakem koraku. S svojim umetniškim pridihom turistično znamko Štanjel postavlja nad komercialno-turistični nivo. Pozicio-

nira ga na višji, butični nivo kulturno-turistične ponudbe, s čimer izraža čarobnost in arhitekturne presežke, ki se skrivajo za obzidjem Štanjela. Novo celostno grafično podobo je naročila Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, ki upravlja z Gradom Štanjel.

»Sodobne celostne podobe vse pogosteje sledijo splošnim trendom hitrega spreminjanja, zato so si vse bolj podobne in generične. Podoba Štanjela se od teh praks zavestno oddaljuje. Sledi realni identiteti avtentičnosti ter goji spoštovanje do tradicije, umetnosti in ljubezen do ljudi, ki s Štanjelom živijo že stoletja,« pove Blaž Rosa, umetniški vodja agencije Markacija, ki je zasnovala novo celostno grafično podobo.

Logotip izhaja iz silhuete vasi, ki je za Štanjel tudi najbolj značilna in prepoznavna. Silhueta zajema cerkveni zvonik kot najbolj markanten del Štanjela, obzidje gradu, obrambni stolp in nekaj preprostih hiš iz spodnje linije vasi. Gra-

fični stil je poseben in svojevrsten in se v nekaterih elementih spogleduje z umetniškim slogom Lojzeta Spacala, s katerim je Štanjel zelo tesno povezan. Celostna podoba je zasnovana kot celovit modularni sistem, ki vključuje krovni logotip Štanjela ter ostale podrejene produkte Štanjela. Do sedaj sta bila zasnovana dva produkta: Vinoteka Grad Štanjel in Muzej Grad Štanjel.

»Štanjel je ikona slovenske kulturne dediščine. Njegova realna identiteta je posebna in edinstvena, zato naj bo takšna tudi njegova celostna podoba,« pojasnjuje Katja Kralj, vodja enote za turizem na Območni razvojni agenciji Krasa

in Brkinov, in dodaja: »Zato vabimo k sodelovanju vse, ki si želijo skupaj z nami kreirati zgodbe. Želimo si, da tudi ponudniki in prebivalci Štanjela sodelujejo in nam pomagajo pri ozaveščanju turistov ter o njihovem dobrem počutju v našem biseru Krasa.«

Župan občine Komen, mag. Erik Modic: »Osvežitev turistične znamke Štanjel pomeni zavedanje Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov o velikem pomenu znamke pri povečanju prepoznavnosti, pozicioniranju in doseganju zelene podobe enega od stebrov turizma na Krasu in v Brkinih.«

V sklopu prenove celostne grafične po-

dobe so bili izdelani zemljevid Štanjela v obliki informacijske table ob stopu v naselje in trganka, promocijske vrečke in drug droben promocijski material.

V sodelovanju z umetnico Ano Hanzel, ki ima v vhodnem stolpu Gradu Štanjel galerijo Ana&Gaja Art Gallery, smo izdelali spominek: keramično skodelico z motivom iz nove celostne grafične podobe. V pripravi pa je tudi nov promocijski katalog, ki bo predstavljal osnovno tiskano orodje za promocijo tega bisera v Sloveniji in tujini.

Dokumenti celostne grafične podobe znamke Štanjel so dostopni na spletni strani www.visitstanjel.si.

Besedilo: Helena Kosmina,
ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., PE Komen

Bankomat v Štanjelu ponovno na voljo

Od 17. februarja 2022 bo v Štanjelu ponovno na voljo bankomat. Večletna odsotnost bankomata, tako za prebivalce kot obiskovalce Štanjela, je Občino Komen usmerila k iskanju novih rešitev. Občina je tako sklenila dogovor o namestitvi bankomata s podjetjem Euronet Worldwide. Euronet je finančna institucija z lastno bankomatsko mrežo, ki omogoča svoje storitve v Sloveniji in 80 drugih državah po svetu. Euronet zagotavlja nemoten dostop do gotovine po celotni državi. Bankomati so dostopni v mestnih središčih, drugih frekventnih lokacijah in na podeželju.

Dvigi za imetnike debetnih kartic, ki so izdane v Sloveniji, so brezplačni. To pomeni, da bo dvig na Euronetovem bankomatu za imetnike debetnih kartic, ki so izdane v Sloveniji, enak kot na preostalih bankomatih, ki niso od banke, ki je izdala kartico. Dvigi za imetnike tujih debetnih

kartic, ki so izdane v EVRO območju, so prav tako brezplačni in so predmet stroška, ki jim ga zaračuna banka izdajateljica kartice.

Bankomat je nameščen na avtobusnem postajališču v Štanjelu tik ob električni

polnilnici za kolesa. Na vidnem mestu bo tako na voljo prebivalcem, obiskovalcem Štanjela, Krasa kot tudi gibalno oviranim osebam.

Besedilo: Helena Kosmina
ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., PE Komen

Srečanje s ponudniki Krasa in Brkinov na gradu Štanjel

V sredo, 9. februarja 2022, je ORA Krasa in Brkinov po predvidenem planu nadaljevala niz srečanj. Tokrat smo v Viteško dvorano na Grad Štanjel povabili ponudnike Krasa in Brkinov, da bi jim predstavili načrtovane prihajajoče aktivnosti ter na ta način skupaj osnovali in izpopolnili idejne zasnove spomladanskih turističnih produktov, ki se bodo na skupni destinaciji Krasa in Brkinov izvajali predvidoma v mesecu aprilu in maju v sklopu

festivala »Kraška gmajna«. Ker ORA Krasa in Brkinov deluje na območju občin Komen, Sežana, Divača in Hrpelje-Kozina, smo tokrat dali možnost ponudnikom, da se udeležijo srečanja v dveh različnih terminih na dveh različnih lokacijah, in sicer 9. februarja v Štanjelu, 10. februarja pa v Rodiku.

V uvodnem delu je navzočim strokovna vodja destinacije Krasa in Brkini Katja Kralj predstavila okvir, smernice spomla-

danskih aktivnosti in kazalce uspešnosti na ravni celotne destinacije ter v družbi strokovne sodelavke za turizem Valerije Pučko povabila ponudnike k diskusiji. Pogovor je nato stekel v prijetnem in sproščenem vzdušju, ponudniki so se odzvali s konstruktivnimi predlogi, ki bodo v prihodnje zagotovo prispevali k bogatejši turistični ponudbi. Nekateri ponudniki so še posebej izkazali željo po intenzivnejšem povezovanju med

Krasom in Brkini v smislu nadgrajevanja skupnih turističnih produktov, ki bi bili tako v bodoče še bolj privlačni za obiskovalce destinacije. Idejo o povezovanju vidijo tudi v tem, da si želijo v prihodnje več neformalnih aktivnosti in srečanj, preko katerih bi se ponudniki Krasa in Brkinov še bolje spoznali ter stkali trdnejše partnerske vezi.

Ob koncu srečanja je sledilo druženje v grajski vinoteki, kjer so se udeleženci okrepčali tako, kot se spodobi – s kozarcem vina in pršutom, za kar je poskrbel Bistro Grad Štanjel.

Besedilo: Domen Miklavc ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Srečanje z vaščani Štanjela

Novo tekoče leto običajno simbolizira nov začetek in izzive. Tega se zavedamo tudi pri ORA Krasa in Brkinov, zato smo zavihali rokave in krenili v sveže novo leto z odločnim korakom. Tako smo v nedeljo, 9. januarja 2022, v sodelovanju z Bistrom Grad Štanjel organizirali srečanje za vaščane starega vaškega jedra Štanjela z namenom učinkovitejšega vključevanja lokalne skupnosti pri uresničevanju skupnih turističnih ciljev, ki jih narekuje na novo oblikovana destinacijska strategija razvoja turizma. Na ta način smo vaščanom ponudili možnost, da sami zarišejo in oblikujejo želje ter pričakovanja, zavedajoč se, da sta staro vaško

jedro in njeni prebivalci najpomembnejši gradnik zdrave turistične ponudbe.

V uvodnem delu srečanja so zaposleni ORA Krasa in Brkinov predstavili dosežke in uspešno izvedene aktivnosti v letu 2021. Navezujoč se na pretekle aktivnosti velja poudariti, da je skupna destinacija Krasa in Brkinov v sklopu zelene sheme slovenskega turizma na podlagi različnih kriterijev prejela »zlati znak«. K dosežku izjemnega priznanja v stroki turizma je bistveno pripomogla tudi visoka ocena o sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, zato si prizadevamo že postavljene temelje dodatno utrditi. Uvodnemu delu srečanja je sledil sproščen pogovor ter

izmenjava različnih idej o izboljšanju in dopolnitvi že obstoječe turistične ponudbe v Štanjelu.

Posebna zahvala gre tudi Bistrotu Grad Štanjel za sodelovanje pri organizaciji dogodka ter za prijetno pogostitev v posebnem ambientu, ki je zagotovo še dodatno pripomogel h kakovostnejši izvedbi omenjenega srečanja.

Vaščani so na koncu srečanja soglasno sklenili, da si želijo v prihodnje še več takih srečanj, kar še dodatno potrjuje rek, da le zadovoljen prebivalec lahko še dodatno prispeva k še večjemu zadovoljstvu turista.

Besedilo: Domen Miklavc ORA Krasa in Brkinov, d. o. o.

Destinacija Kras in Brkini prejemnik zlatega znaka trajnostnega turizma Slovenia Green Destination Gold

Štiri kraško-brkinske občine (Občine Sežana, Komen, Divača in Hrpelje-Kozina) so letos stopile na pot celovitega razvoja turizma z eno destinacijsko organizacijo ORA Krasa in Brkinov, d. o. o., skupno Strategijo razvoja in trženja turizma v turistični destinaciji Kras in Brkini 2022–2028 ter skupno prijavo v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST). S tem se pridružujejo uspešni trajnostni zgodbi Slovenije, ki odmeva v mednarodnem prostoru.

Slovenija se je že pred leti zavezala, da bo razvila sistem oziroma nacionalno turistično certifikacijsko shemo, ki bo pod krovno znamko SLOVENIA GREEN

združila vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji, destinacijam in ponudnikom ponujala konkretna orodja za oceno in izboljšanje trajnostnega delovanja po evropskih (ETIS) in globalnih (GSTC) merilih, skozi znamko SLOVENIA GREEN pa to zeleno delovanje tudi promovirala.

Vse štiri občine so vsaka zase leta 2017 vstopile v ZSST, katere namen je s praktičnim in učinkovitim orodjem uvajati in pospeševati trajnostne poslovne modele v slovenski turizem ter krepiti osnovo za trženje zelene ponudbe. Občine so samostojno izvedle vse postopke priprave vloge ter v letu 2018 prejele, vsaka zase, znake ZSST (Občina Divača bronast znak, Občina Hrpelje-Kozina srebrn znak, Občina Komen zlat znak in Občina Sežana bronast znak). V letu 2020 so sprejele odločitev o prenosu del in nalog s področja turizma iz občin na ORO, preoblikovanju ORE, odločitev o pripravi skupne Strategije razvoja in trženja turizma v turistični

destinaciji Kras–Brkini 2022–2028, ter se tudi odločile, da po treh letih obnovijo svoje trajnostne znake na način, da pridobijo skupen trajnostni znak.

S skupnim vstopom v ZSST se je destinacija ponovno zavezala, da bo spodbujala trajnostno delovanje, združevala trajnostna prizadevanja ter promovirala lokalni značaj in zelene zgodbe. Pomemben element promocije lokalnega značaja in zelenih zgodb je tudi spodbujanje ponudnikov za pridobitev znaka Zelena Slovenija, ki ga pridobijo turistični ponudniki (npr. tisti, ki predhodno pridobijo enega od okoljskih znakov za ponudnike, ki jih priznava ZSST (EU Green Key, marjetica, EMAS, Green Globe, Bio Hotels, Travelife idr.), zato so se občine zavezale k izvajanju izobraževanj in usposabljanj s področja trajnostnega razvoja za turistične ponudnike. Sedaj ima v destinaciji kar šest ponudnikov vsaj enega od trajnostnih znakov, pred tremi leti le en ponudnik: Hotel St. Daniel (Bio Hotels / Green Accommodation), Bistro Grad Štanjel (Green Key / Green Cuisine), Gostilna Mahorčič, (Green Key / Green Cuisine), Mladinski hostel Pliskovica, (Green Key – Green Accommodation), Špacapanova hiša. (Green Key / Green Cuisine in Accommodation), Gostišče z namestitvami Risnik (Ecolabel).

Trajnostni znak ima tudi Park škocjan-

ske jame, in sicer Slovenia Green Park. Destinacija je skupen zlati znak prejela na podlagi ocen, ki so jih dobile z izpolnjevanjem določenih pogojev po 100-ih kriterijih s šestih različnih področij: narava, okolje, kulturna dediščina, skupnost in varnost in turizem in poslovanje.

Destinacija je 6. decembra 2021 prejela v 6 kategorijah povprečno oceno 8,8, pri čemer je prag 8,1 preseгла tako v kategoriji Destinacijski management kot Poslovanje turističnih podjetij. Najmočnejša je destinacija na področju varovanja narave (ocena 10), odlična pa tudi pri sodelovanju z lokalno skupnostjo (9,4), vključevanju podjetij v zeleno zgodbo (9,4) in ohranjanju kulture (9,2). Šibkejša, a še vedno dobro (8,1) je področje destinacijskega managementa, kjer destinacija čaka še nekaj dela v zvezi s strategijo (v potrjevanju na občinskih svetih) ter internim in javnim poročanjem. Najslabšo oceno destinacija dosega na področju varovanja okolja (7,0), kjer lahko aktivnosti okrepi na področju podnebnih sprememb, merjenja ogljičnega odtisa in zmanjševanja rabe fosilnih goriv, v sodelovanju z javnimi komunalnimi podjetji pa tudi na področju ravnanja z odpadnimi vodami in ravnanja z odpadki.

Katja Kralj, zeleni koordinator: »Zelena ekipa je z oceno zelo zadovoljna, saj je to tudi nagrada za vložen trud in delo pri

izvedbi tega projekta. Zavedamo se, da so visoke ocene hkrati tudi odgovornost, da se ocene ohranijo na tem visokem nivoju in da se po možnosti v konkretnih primerih še izboljšajo. Destinacija bo v 6 mesecih od prejema ocene pripravila tudi akcijski načrt za izboljšanje stanja na področjih, kjer so bile podane s strani ocenjevalcev pripombe in priporočila. Prejeti Zeleni znak nam je obenem vodilo za nadaljnji trajnostni razvoj.«

Izpeljavo postopka je koordinirala Zelena ekipa vseh štirih občin v sodelovanju s turističnim gospodarstvom in s pomočjo Inštituta za odgovorni turizem ROS.Turist.

Katja Kralj

Strokovna vodja destinacije Kras in Brkini (zeleni koordinator)

T: 051 674 888

E: katja@visitkras.info

Celotna novica objavljena na www.visitkras.info.

Zelena ekipa:

- Ester Mihalič, Občina Hrpelje-Kozina
- Helena Kosmina, Občina Komen
- Nataša Matevličič, Občina Divača
- Anita Slavec, Občina Sežana

Pravljično po štanjelskem Turnu

S kamišibaj predstavo in zgodbo o nastanku štanjelskega turna, ki jo je pripovedovala domačinka in lokalna tu-

ristična vodnica Vlasta Markočič, se je 20. februarja 2022 pričelo brezplačno vodenje pod naslovom Pravljično po

štanjelskem Turnu, ki je eno izmed 16 brezplačnih promocijskih vodenj, ki jih ob 21. februarju, mednarodnem dnevu turističnih vodnikov, že četrto leto organizira Društvo turističnih vodnikov Krasa in Brkinov. Turistična vodenja potekajo štiri vikende, in sicer po dve ob sobotah in nedeljah s pričetkom ob 10. in 14. uri.

Več kot sto obiskovalcev se je udeležilo prvega vikenda letošnjih promocijskih vodenj po Krasu in Brkinih. Ariana Suhadolnik in Sara Baša sta predstavili mite in simboliko Pomnika miru na Cerju, predsednik jamarskega društva Temnica Franc Bizjak je razkazal jame v neposrednem zaledju prve svetovne vojne, Daša Čok je predstavila lepote in pustolovščine v Živem muzeju Krasa, Vlasta Markočič pa je več kot 20 obiskovalcev popeljala po najbolj slikovitem delu Štanjela, to je v zgornjem delu tega srednjeveškega mesteca.

Vlasta Markočič, ki je že šest let turistična vodnica po Štanjelu, je tudi slikarka in z možem Vojkom imata Gražerjevo galerijo, kjer gostita različne razstave in prirejata ustvarjalne delavnice. Tokrat je obiskovalcem razkrila, zakaj je štanjelski zvonik podoben okamneli cipresi. Ob tem je s pomočjo kamišibaja predstavila zgodbo v kraškem narečju, ki govori o mladeniču z imenom Danijel (po njem so poimenovali tudi župnijsko cerkev sv. Danijela), ki je grofa in meščane rešil pred gospodarico temo in njenim zvestim služabnikom krokarjem, ki se je najraje razgledoval po okolici z najvišje ciprese

sredi kamnitega obzidja. Mladenič je okrog sebe zbral ljudi, ki so priklicali močno burjo, da je zapihala in močno zanihala krošnjo ciprese in krokarjevo perje odnesla vse do morja. Oskubljeni ptič pa je odletel, da nihče ne ve kam. Tako je smrt ostala praznih rok in se ljudem maščevala. Ob njenem pogledu na zgornjo cipreso je drevo okamenelo. Kamniti turn kraljuje Štanjelu še danes.

Po animacijskem vložku je vodička obiskovalcem podarila izpolnjevalo Pravljino po Štanjelskem turnu in vsakemu, ki jo je pravilno izpolnil oziroma napisal pravilne odgovore na vsa zastavljena

vprašanja, je podarila prekrasno razglednico Štanjela. Tako so se izpred znamenite kraške štirne, ki je večkrat upodobljen slikarski in fotografski motiv, podali po zgornjem Štanjelu. Zaustavili so se pri etnološkem muzeju Kraške hiše, ki ga varuje venček svetega Ivana, in se sprehodili ob obzidju grajskega dvorišča ob najdaljši kraški hiši, si ogledali grajsko poslopje iz 17. stoletja, ki ga je dal postaviti lastnik družine grofov Cobenzl z znamenitim vodnjakom iz leta 1694. Ogledali so si tudi številne kamnoseške izdelke od portonov, stopnic, konzol ipd, kar priča, da so bili tu doma odlični kamnoseki. Ob omembi kraškega škofa in katoliškega misleca Antona Mahničja ter arhitekta in urbanista Maksa Fabianija (oba rojena v Kobdilju) so se sprehodili še mimo Ferrarijevega vrta do najvišje ležeče točke Štanjela, do ledenice oziroma gledanice, od koder sega pogled na vse strani neba.

Besedilo in foto: Olga Knez

Iz šolskih klopi

Skrb za ptice pozimi

Zima, zima bela, vrh gore se dela ...
Narava v naših krajih s snegom ni bila

radodarna, pravega mrazu ni bilo, a tudi
hrane za vrabčke, siničke in kose ni bilo

dovolj.

Sedaj že vemo, da kruha in drobtin ptičkom ne trosimo na okenske police. Zato smo se tistega mrzlega zimskega dne še toliko bolj razveselili ptičjih krmilnic. Na našo šolo sta ju prinesla Vid in Anton Furlan. Lično izdelani leseni krmilnici je naredil njun nono Ivo Godnik iz Divč.

Nekaj časa smo razmišljali, kam bi ju postavili. S pomočjo šolskega hišnika Evgena Subana smo ju obesili na pergolo pred 1. razredom in na drevo pred 3. razredom.

V krmilnico redno trosimo semena in opazujemo dogajanje okrog nje.

Nonotu Ivu najlepša hvala za obogatitev šolskega okolisa in pomoč pri skrbi za ptice pozimi.

Učenci in učiteljice 1. a in 3. a razreda

Nova pesniška zbirka

Ob pogledu v nebo, ko zagledaš mavrico, narišeš na obrazu nasmeh in priključiš radost. Ob vsej tej čudežni lepoti, dobiš navdih po sestavljanju rim, pisanju pe-

smi.

Tako je nastala nova pesniška zbirka **POD MAVRICO**, ki vsebuje igrive pesmi, povezane z barvami v mavrici in drugod

v naravi. Svojo ustvarjalnost so izkazale učenke OŠ Komen: Eva Adamič, Manca Buda, Vita Fakin, Ivana Ema Kopal in Lara Marušič. Knjigo so obogatile z ilustracijami, ki so nastale izpod njihovih rok.

Tako kot širijo zvezde svojo svetlobo in cvetlice svoj vonj, naj širijo učenke še naprej svojo ustvarjalnost.

Besedilo in foto: Tanja Spačal, mentorica delavnic kreativnega pisanja

BARVE V MAVRICI

Rdeča so usta,
ki smejejo se za pusta.

Oranžen je mandarin,
ki poje ga pobalin.

Rumeno je sonce,
ki sveti na vse konce.

Zelena je kobilica,
ki imenuje se Milica.

Modro je morje,
tam daleč je Zagorje.

Vijola je melancan,
zraven njega raste zelen timijan.

To je naša mavrica,
ki je dolga kot pravljica.

Lara Marušič

MAVRIČNA RIBICA

Mavrična ribica rada raziskuje
in zvedavo opazuje.

Ona prijateljice ima,
ker jim pomagati zna.

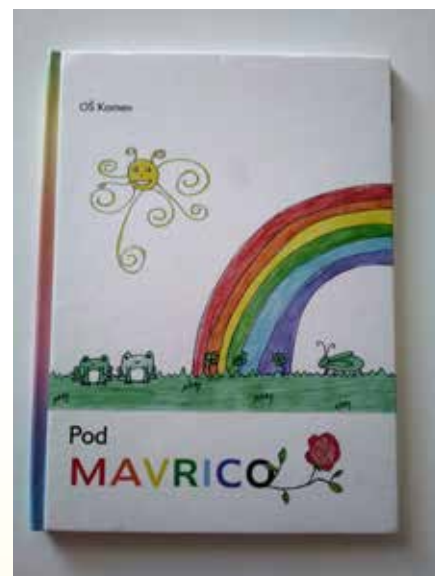
Ko od njih nekaj dobi,
tako j nasmeh naredi.

Prelepa ribica se blešči
in zračni mehurček spusti.

Hobotnica je njena najljubša
prijateljica,
ki je v morju rada kraljica.

Vse to je pravljica,
ker je kot mavrica.

Vita Fakin

ŠKRATKI IN HIŠICE

V rdeči hišici – hišici ognja,
škrat Rdečko živi v ljubezni.

V oranžni hišici – hišici sonca,
škrat Oranžek ima veselo zabavo.

V rumeni hišici – hišici toplote,
škrat Rumenko razigrano ustvarja.

V zeleni hišici – hišici narave,
škrat Zelenček svobodno upa na mir.

V modri hišici – hišici miru,
škrat Modrinko brezmejno modruje.

V vijolični hišici – hišici skrivnosti,
škrat Vijolček razmišlja o umetniškem
navdihu

Eva Adamič

BARVE

Zelena papiga ljudi se veseli,
ko ni nikogar, se žalosti.

Rumeno sonce se smeje,
modre oblake hitro šteje.

Dojenčica v roza obleki kriči,
človeška ribica v tišini živi.

Sivi zajec po travniku hiti,
ko gre mimo rjavega polža,
upočasni.

Rdeča knjiga se odpre,
rumena pa zapre.

Ivana Ema Kopal

RDEČA VRTNICA

Rdeča vrtnica cveti
in pri tem zelo diši.

Deklica se z njo spogleduje,
zelo jo občuduje.

Vrtnica se zvečer zapre,
ko pa sonce sije, se spet odpre.

Rdeča vrtnica hitro pleza,
na vse konce se razteza.

Veter močno zapiha
in ona že hitreje diha.

Najprej se zida močno drži,
potem pa v svet odhiti.

Manca Buda

Pripeli smo si zlato pentljo

15. februar – mednarodni dan boja proti otroškemu raku

Bilo je mrzlo februarsko jutro. V čakalnico hemato-onkološke ambulante v

Ljubljani je prišla mama z vozičkom. V vozičku je sedel fantek, star približno 3 leta, brez lask in zelo žalosten. Ko je medicinska sestra prišla iz ambulante, je ni

želel pozdraviti. Gledal je v tla.

Sestra ga je ogovorila: »Pridi, ti bom pokazala, kaj je prinesel ta deček s Krasa.« Fantek je vstal. Na glavi je imel veliko brazgotino in zelo težko je hodil. Čez nekaj trenutkov je bilo iz ambulante slišati vrisk veselja. Fantek je ven prišel nasmejan, z dvema lizikama v rokah in ponavljal: »Glej, kaj sem jaz dobil!«

Dragi učenci OŠ Komen, POŠ Štanjel, starši in sodelavci.

Lizika ima v tej ambulanti neopisljivo vrednost. Tudi vi ste del nasmeška, ki se junakom 3. nadstropja razleže čez obraz v težkih trenutkih njihove »borbe«. Srčna HVALA za sodelovanje, liziko, lizike.

Besedilo in foto:

Agata Perdec in Tanja Spačal

Pozdravljeni!

8. februarja smo proslavili Prešernov dan ali slovenski kulturni dan.

Ponujamo vam portret našega pesnika Franceta Prešerna in predružačeno pesem Povodni mož. Saj jo vsi poznate: Od nekdaj lepe so Ljubljanke slovele ... Ali so res take le Ljubljanke?

Neja Kobal, 4. a

Lepo je deliti

Vsako leto je za devetošolce poleg lepega uspeha pomemben tudi lep zaključek šolskega leta, valeta. V ta namen smo učenci 9. a decembra organizirali za učence srečelov, s katerim bi pokrili stroške organizacije. Na razredni uri je dala razredničarka pobudo, da bi nekaj zbranega denarja lahko namenili za dobrodelnost. Učenci smo se z veseljem odzvali in odločili, da namenimo določeno vsoto denarja domačinki, misijonarki Andreji Godnič, ki v Venezueli skrbi

za lačne tako, da vsak dan skuha zelenjavno juho. Poslali smo ji tudi pismo, v katerem smo ji zaželeli obilo zdravja in moči pri opravljanju tako plemenitega poslanstva. Lepo je dobiti, ko potrebuješ pomoč, lepo pa je tudi darovati in poskrbeti po svojih močeh za tiste, ki nimajo niti za osnovne življenjske potrebe. Srce se napolni s posebnim občutkom sreče. Pod pismo smo se podpisali učenci 9. a z razredničarko Andrejo Rustja in so-razredničarko Dragico Ukmar Kodelja.

Povodni mož - kraški

Od njimr na Krasi
so ble lepotice,
nobene bolj šacane
od sosedove Mice.

Na glavi fačou
in kotula ravna,
na brjarji bla
je zmeraj ta glavna.

Okrog nje so se vsi
zmeraj šoperili ku pavi,
ma zanjo ni bil
nobeden ta pravi.

Ma pršu je an bot
na ples Trieštin,
ki jmu je v garžeti
en velik takwin.

Na Krasi so se vozili
z mezzo balonom,
ma Trieštin se je prpelju
pej szi makinonm.

Ga Mica zagleda
v fini opravi
in že si misli:
»Ta bo ta pravi!«

Lep, postaven,
visok in suh,
oblečen u gvantu –
ta res ni od muh.

Ju praša za ples
in ona se zmika,
ma samo zato,
ker je taka olika.

Potem pa vstane
ta furbasta Mica
in z njim gre zaplesat
vsa rusa v lica.

Veselo sta plesala,
godci so igrali,
ku vrtalko vrtel jo je,
gor in dol po brjarji.

»Kej je zdej,
se ne da bolj naglas?«
Prav hitro zagode
še črni kontrabas.

»Vidiš moj makinon,
se ti dopade?«
Z njim bi peljale
vse pupe bi rade.

»To k meni se vsedi,
ti Micika fina
in jaz te zapeljem
prav dol do Devina.«

Vžgal je motor,
prtisnu na gas
in šlo je ku burja
dol čez ves Kras.
Na enem ovinku,

tam blizu Devina,
zletela je v morje
tista mašina.

Rezervna guma in flek olja
so plavali okoli.
ma Micke in Trieština
niso najdlj nikoli.

So pravli, da tisti
ni bil Trieštin,
da je bil sam zlodej
iz Timavskih globin.

Ana Žigon, 9.a

Narečne besede:
od njimr - od vedno
šacan - zaželjen
fačuo - ruta
kotula - krilo
brjar- plesišče
šoperiti se – postavljati se
Trieštin - prebivalec Trsta
garžet - žep
takwin - denarnica
mezzobalon - starinsko kolo
makinon – avtomobil
gvant – praznična obleka
pupa – punca
furbasta – prebrisana
flek - madež
zlodij - hudič

Pavček v Ferrarijevem vrtu

Na podružnični šoli Štanjel smo se učenci 4. razreda pri uri slovenščine s poezijo poigrali kar v Ferrarijevem vrtu. Vsak učenec je žrebal svojo pesem Toneta Pavčka in si poiskal miren kotiček v bližnji okolici vrta. Izbire kotičkov so bile res zanimive, eni smo se skrili v betonska korita, drugi legli na tla, spet tretji pa so svoj mir našli med vejevjem v gozdičku. Pesem, ki smo jo dobili, smo morali večkrat prebrati, jo poskušali doživeti in nato predstaviti sošolcem. Še preden pa smo pesem predstavili, smo določili, kaj je potrebno upoštevati, da bomo recitacijo uspešno opravili. Tako smo lahko sebe in sošolce ocenili objektivno in svojo oceno s pomočjo kriterijev tudi utemeljili. Ura je bila zanimiva, drugačna in kar nam je bilo najbolj všeč, bili smo na svežem zraku.

Besedilo in foto: Učenci 4. b z razredničarko, POŠ Štanjel

Kako so živeli naši nonoti in none

Težko si je predstavljati življenje brez elektrike, brez radiatorjev, ki nas v zimskem času grejejo, brez pipe, iz katere priteče pitna voda, brez prhanja in kopanja v banji ter seveda tudi brez stranišča in kopalnice. To včasih ni bilo nič čudnega, saj so naši stari starši tako živeli. V raziskovanje življenja nekoč smo se pri Ribicah podali v mesecu januarju.

Zastavili smo si nekaj vprašanj, na katera so nam pomagali odgovoriti naši nonoti in none. Po njihovih pripovedih smo spoznali, da je bilo takrat življenje res drugačno. Drugačne so bile hiše, pripomočki, oblačila in igrače. Tudi družine so bile večje in otroci niso hodili v vrtec, ampak so pasli in skrbeli za mlajše bratce in sestrice.

Na to temo smo prebirali ljudske pripovedke, peli pesmice in plesali ljudske plese ter si ogledali posnetke na računalniku. Spoznavali smo predmete, ki so jih uporabljali nekoč in so jih otroci prinašali v vrtec ter jih po opazovanju tudi narisali.

Za konec smo naredili še razstavo s plakati o vsem, kar smo se novega naučili.

Ves čas sva otroke seznanjali s tem, da se ljudje in okolje ter družba in kultura skozi čas zelo spreminjajo.

Besedilo in foto: Katarina Černigoj

Skrb za ptice v Štanjelu

Že več let imamo na igrišču ptičjo krmilnico, ki jo polnimo s semeni vsako zimo. Tudi letos so otroci opazili ptice, ki so iskale hrano. Odšli so na igrišče, da bi napolnili ptičjo krmilnico in jo našli prevrnjeno na tleh. Poskušali so jo postaviti nazaj tako, da so poglobili odprtino

in palico obložili s kamenjem. Napolnili so ptičjo krmilnico s semeni in občudovali ptice, ki so prihajale na poslastico. Čez nekaj dni se je ptičja krmilnica spet prevrnila in zaprosili so pomoč pri njeni postavitvi strica deklice, ki obiskuje vrtec v skupini Metuljčki ga. Erika Žvokelj. Pri-

skočil nam je na pomoč in postavil krmilnico. Eriku so se otroci zahvalili, krmilnico še vedno radi polnijo in uživajo ob ptičjemu petju.

Besedilo: Silvana Lozej
Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Medenjaček v Vrtcu Štanjel

Veseli december je bil pravo presenečenje za otroke, saj jih je obiskal medenjaček. Otroci so ga spoznali v pravljici že na začetku meseca. V nadaljevanju so izrazili željo, da bi z medenjaki okrasili cel vrtec in novoletno jelko. Tako so navdušeno začeli ustvarjati medenjake iz odpadnih papirjev za dekoracijo in novoletno jelko, ki so jo okrasili že prvi teden decembra. Vsaka skupina je posebej krasila in plesala ob novoletni jelki, saj koronski ukrepi niso dovolili skupnega druženja, ampak je bilo vseeno lepo. Na-

učili so se nove pesmi, izdelali novoletne voščilnice, naredili darila za starše, slikali, se gibali na svežem zraku. Obiskal nas je tudi težko pričakovani dedek Mraz, ki je otroke obdaril s knjigami. Ob zaključku meseca so pripravili pravo čajanko, kjer so ponudili čaj in prave medenjake, ki so jih spekli dan poprej. Bili so slastni.

Besedilo: Silvana Lozej
Foto: arhiv Vrtca Štanjel

Naša Slovenija

V tednu, ko obeležujemo slovenski kulturni praznik, smo vse skupine iz enote Štanjel nekaj časa namenile naši domovini Sloveniji. Ogleдали smo si zemljevid Slovenije in ugotavljali, na kaj nas njena oblika spominja. Otroke oblika spominja na zmaja, dinosavra, krila, kokoš. Pogledati smo, kje na zemljevidu je kraj Štanjel, kje je morje, kje so hribi in glavno mesto Ljubljana. Otroci so povedali, da ima Slovenija svojo zastavo, ki smo jo obesili v igralnici in ugotavljali, kaj pomenijo motivi na grbu in katere barve so na njej. Vsak si je izdelal svojo zastavo in morali so zelo dobro opazovati, da so jo pravilno pobarvali. Spomnili smo se tudi na našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna in prebrali njegovega Povodnega moža. V prispevku, ki smo si ga ogledali na računalniku, smo slišali, da je napisal besedilo naše himne – Zdra-

vljico, ki smo jo tudi poslušali, med poslušanjem pa smo mirno stali, na koncu nismo ploskali. Pripravili smo razstavo s

plakatom naših ugotovitev, fotografij in slovenskih zastav v kotičku za starše.

Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač

Srečanje s starši na daljavo

Partnerstvo z družino prispeva k boljši usklajenosti delovanja med družinskim okoljem, v katerem se otrok razvija in uči, ter okoljem vzgojno-izobraževalne institucije. Če institucije, družine in skupnosti sodelujejo in podpirajo otroke, le ti dosegajo boljše rezultate, se bolje počutijo in radi pridejo v vrtec. (P. Pate in P. Andrews, 2006)

Ker v letošnjem letu zaradi vseh ukrepov in omejitev nismo mogli izvesti zadanih srečanj s starši, sva se s sodelavko odločili, da izpeljeva srečanje s starši na daljavo v obliki delavnice.

V skupini se pogovarjamo o skrbi za

živali pozimi. Z otroki skrbimo za ptičke tako, da jim vsak dan nosimo semena v ptičjo krmilnico na našem igrišču pred vrtcem. Ko smo raziskovali in brali knjige o tej temi, smo zasledili, da lahko iz odpadne embalaže ptičjo hišico izdelamo tudi sami. Za pomoč in sodelovanje sva prosili starše.

V vrtcu sva pripravili različen material: tetrapak, paličice, stiropor, deske, slamičice, tulce, nalepke, usnje, zamaške, akrilne barve, lepilo ... Material so si starši lahko izbrali in nato doma skupaj z otroki izdelali ptičjo hiško.

V ponedeljek so otroci, vsi ponosni, prinesli v vrtec hiške. Pripravili smo razstavo in občudovali prečudovite izdelke. Po končani razstavi bodo lahko hiške odnesli domov, da bodo služile svojemu namenu.

Odziv staršev in otrok je bil dober. Otroci so hiteli pripovedovati, s kom so ustvarjali, kaj so delali in kaj vse njihova hišica ima. Starši pa so povedali, da je

bilo pestro, zanimivo, lepo, super, da so se otroci tako vživali, da so popackali še sebe, mizo. Nekaterim so pomagali tudi bratci, sestrice, nonoti, none ... Za nas vse je bila to zelo lepa in zanimiva izkušnja.

Upamo pa, da bomo v bodoče take delavnice in srečanja s starši lahko izvedli v živo v naši igralnici.

Besedilo:

Mateja Bežek Kosmač in Denis Lemut

Foto: Mateja Bežek Kosmač

Pust je tu

V vrtcu ima pust pomembno vlogo. Z njim seznanjamo otroke z našo lastno kulturo in kulturno dediščino.

Vsako leto se strokovne delavke trudimo, da z različnimi dejavnostmi v otrocih spodbudimo navdušenje in spoštovanje tega starega slovenskega običaja.

Že cel teden prej so se v povezavi s pustom po igralnicah odvijale različne dejavnosti. Izdelovali smo ropotulje, klovne, peli pustne pesmi, ugibali uganke, si risali po obrazu, se oblačili v pustne kostume in z njimi rajali ob glasbi.

Ker so se ukrepi v povezavi z virusom sprostili, pa smo se po dolgem času družili otroci iz vseh treh skupin in skupaj odšli v povorki po Štanjelu.

S petjem in glasbo smo odganjali zimo in klicali pomlad ter toplejše in daljše dni.

Koliko nam je zares uspelo, pa bomo videli v prihajajočih dnevih.

Besedilo: Katarina Černigoj

Foto: Mateja Bežek Kosmač

PRIHAJA NA NA NAŠE ODRE:

Sobota, 5. marec, ob 10.00

Mini Teater Ljubljana
KORENČKOV PALČEK
Lutkovna predstava.

Ponedeljek, 7. marec, ob 20.00

Prešernovo gledališče Kranj:
NAŠE SKLADIŠČE

Torek, 8. marec, ob 20.00

GUŠTI IN TOMI M.
koncert

Sobota, 26. marec, ob 19.00

BOŠTJAN PERTINAČ:
Predstavitev albuma '**SZ SEŽANE DOMA**'

Nedelja, 20. marec, ob 20.00

SiTi teater BTC:
ZBOGOM KORONA, MI GREMO NA DOPUST
Stand-up komedija z akordi

Petek, 25. marec, ob 19h

Špas Teater
ALJOŠA BAGOLA: KAKO BITI V REDU

Sobota, 2. april 2022

KONCERT ŠUKAR in **OGLED KLETI Z DEGUSTACIJO IZBRANIH VIN**
VINAKRAS SEŽANA

Od 26. marca do 3. aprila

BOBRI NA POTEPU V SEŽANI

Sobota, 9. april, ob 10.00

Plesni Teater Ljubljana
Natalija Manojlovič Varga, Andrej Rozman Roza: **POVODNI MOŽ AMBROŽ**
Plesna predstava.

Sreda, 13. april, ob 20.00

Slovensko ljudsko gledališče Celje
Florian Zeller: **LAŽ**
Komedija. Izven.

Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa skupaj s sodelujočimi partnerji objavlja **RAZPIS ZA IZBOR KRALJICE TERANA 2022–2023**

Kraljica terana je oseba, izbrana s strani Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa. Kraljuje dve leti. Ima znanje s področja vinogradništva, vinarstva, vinske kulture, poznavanja Krasa in javnega nastopanja.

Naloga kraljice terana je promoviranje terana PTP in vin z območja vinorodnega okoliša Kras in Krasa nasploh.

POGOJI:

- **kandidatka mora biti polnoletna**
- **živi na vinogradniški kmetiji vinorodnega okoliša Kras ali na območju vinorodnega predela Krasa v Italiji (poznavanje slovenskega jezika)**
- **poznavanje vinogradništva in vinarstva s poudarkom na teranu PTP in poznavanje Krasa.**

Na vseh javnih prireditvah kraljica nastopa s krono, lento, v kraljičini obleki, govori v imenu Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa in v poslanstvu terana PTP.

Kraljica terana se pridružuje prireditvam, na katerih sodeluje Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, po dogovoru s predsednikom društva (praznik terana in pršuta, občinski prazniki, sejmi Gornja Radgona, Ljubljana in večji nastopi vinarjev Krasa – približno 10 v letu).

PRIJAVE do 10. maja 2022

**Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, Sejmiška 1a, Sežana,
gsm: 00386 41 349 198, 00386 31 323 191;
e-naslov: stok.david@siol.net**

Izbor kraljice je tajen – le pred strokovno komisijo!

**KRAS JE TERAN IN TERAN JE KRAS IN KRALJICA JE OBOJE!
NE ZAMUDTE ZANIMIVE IZKUŠNJE, PRIJAVITE SE!**

Predsednik društva, David Štok

Spoštovani starši!

V želji, da bi občani in starši lahko uskladili svoje dneve dopusta v času poletnih počitnic in hkrati zagotovili otrokom primerne dejavnosti in varstvo čez počitnice, smo na Medobčinskem društvu prijateljev mladine Sežana pripravili spisek dejavnosti po terminih za posamezne dejavnosti za otroke. Za vse informacije, vsebine programa in prijavnice smo vam na voljo na elektronskem naslovu: drustvo.prijateljev@siol.net, na tel. 05 7341486 in spletni strani www.mdpm.si

PREDŠOLSKO LETOVANJE V KRANJSKI GORI:

1. IZMENA 10. 6.–13. 6. 2022
2. IZMENA 13. 6.–6. 6. 2022
3. IZMENA 16. 6.–9. 6. 2022
4. IZMENA 19. 6.–22. 6. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO SEŽANA:

1. TEDEN: 27. 6.–1. 7. 2022
2. TEDEN: 4. 7.–8. 7. 2022
3. TEDEN: 11. 7.–15. 7. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO HRPELJE:

1. TEDEN: 4. 7.–8. 7. 2022
2. TEDEN: 11. 7.–15. 7. 2022

LETOVANJE FIESA, za malošolarje in otroke do 5. razreda:

17. 7.–24. 7. 2022

LETOVANJE PACUG, za vse osnovnošolce in mladostnike:

23. 7.–30. 7. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO DIVAČA:

1. TEDEN: 1. 8.–5. 8. 2022
2. TEDEN: 8. 8.–12. 8. 2022

POČITNIŠKO VARSTVO KOMEN:

1. TEDEN: 8. 8.–12. 8. 2022
2. TEDEN: 16. 8.–19. 8. 2022

LETOVANJE PACUG, za vse osnovnošolce in mladostnike:

20. 8.–27. 8. 2022

Želimo vam lepe in brezskrbne počitnice!

Ana Pangos, za MDPM Sežana

MARINA SUBAN ZA NAPREDEK KRASA IN BRKINOV

Spoštovane občanke in občani občine Komen,

Na državnoborskih volitvah kandidiram na listi stranke Socialnih demokratov (SD) v volilnem okraju Sežana. V politiko vstopam v trenutku, ko se zdi, da Slovenija drvi v napačno smer, da postaja vse bolj avtokratska. SD ima načrt ukrepov, izkušnje in pravo ekipo, zbrano okrog predsednice Tanje Fajon, da lahko demokratično vodi državo in jo skupaj z ljudmi oblikuje v državo vladavine prava. Dolgoletno delo v gospodarstvu me je izučilo, da zaposleni doživljamo vzpone in padce svojih podjetij, da moramo prebroditi številne krize in se nenehno izpopolnjevati.

Zavzemala se bom za 1) okrepitev javnega zdravstva, ki mu je treba nameniti več sredstev, preprečiti korupcijo, ga reorganizirati ter zagotoviti vsem ljudem ne le osebnega zdravnika, temveč tudi pravočasen dostop do storitev. Potrebujemo 2) močno gospodarstvo, za katerega je v SD programu predviden načrt za razvoj in investicije v delovna mesta z višjo dodano vrednostjo. Gospodarski razvoj moramo občutiti tudi delavci z zvišanjem ne le minimalne plače, temveč vseh plač. Prizadevala si bom za pravočasno obveščanje podjetij o nepovratnih in povratnih sredstvih iz evropskih skladov. Podpiram 3) izkoriščanje obnovljivih virov energije, predvsem sončne in vetrne energije, na način, da njihova uporaba ne bo ogrožala ljudi, živali, narave, kulturne dediščine in identitete. Prizadevala si bom za sredstva za 4) širitev in obnovo vodovnega omrežja na Krasu in v Brkinih, za 5) gradnjo novih vrtcev in šol in obnovitev obstoječih podružnic, kjer je to mogoče, za 6) krepitev zdravstvenih kapacitet in specialističnih ambulant v okraju. Podpiram ukrepe za 7) razvoj sistema zaščite in reševanja zaradi naravnih in drugih nesreč na našem območju. Ker smo na Krasu in v Brkinih širše prepoznani po kulinariki in turizmu, bom podpirala razvoj 8) trajnostnega turizma. Vabim vas na državnoborske volitve, ker v boju za spremembo vsak glas šteje.

Zmaga je šele začetek.

Naročnik: SD, Levstikova ul. 15, 1000 Ljubljana

Pregled vida v OPTIKI TOM je popolnoma nova izkušnja!

V OPTIKI TOM z novo pregledno sobo in investicijo v najsodobnejšo opremo nadgrajujemo pregled vida in mu dodajamo tudi slikanje očesa in prikaz očesa na zaslonu.

Pregled vida vključuje:

- pregled sprednjega dela očesa,
- pregled očesnega ozadja,
- meritev debeline roženice,
- merjenje očesnega pritiska, prilagojeno debelini roženice,
- meritev očesne ukrivljenosti (za predpisovanje kontaktnih leč),
- natančno meritev dioptrije,
- pregled brez kapljic za širjenje zenic ter
- strokovni posvet in svetovanje izvrstnega optometrista dr. Emila Oblaka.

V Optiki Tom že več kot 20 let z najsodobnejšimi napravami in dr. optometrije skrbimo za kakovostne in poglobljene preglede vida. Ob pregledu vida in nakupu korekcijskih očal v Optiki Tom nudimo 100 % garancijo zadovoljstva.

OPTIKA TOM

PREGLEDI VIDA
VSAK ČETRTEK

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, Tel.: 05 730 47 70, www.optikatom.com

Poskenirajte
in se naročite.

Najsodobnejše tehnologije in
vrhunski optometrist - 100 %
jamstvo na natančnost meritev.

In Perzej, Digitalno izobraževanje in svetovanje, Dejan Suban, s. p.,

se zavzemamo za NAPREDEK Krasa in Brkinov z digitalnim opismenjevanjem prebivalstva zato s sodelovanjem Vaške Skupnosti Gorjansko prirejamo BREZPLAČNO 2 urno delavnico:

Uporaba pametnih telefonov v vsakdanjem življenju.

Na delavnici si bomo pogledali:

1. Osnovno delo s pametnim telefonom - nalaganje aplikacij;
2. Budilka, opozorilnik in štoparica;
3. Google zemljevidi - navigacija z GPS;
4. Bralnik QR kod - optično branje URL povezav.

Vse aplikacije so v slovenskem jeziku. Delavnica je primerna tako za začetnike kot tudi za večje uporabnike, ki si želijo poglobiti znanje. S seboj prinesite svoje »pametne telefone«.

Delavnica bo potekala v **četrtek, 31. 3. 2022, ob 18. uri v kotičku kulturnega doma v Gorjanskem.**

Prijave zbiramo do ponedeljka, **28. 3. 2022.** Prijavite se lahko na telefonsko številko 040 708 104 ali prijavo pošljete na elektronski naslov: info@lu-sezana.si ali info@perzej.si.

Prijavijo se lahko vsi ne glede na občino bivanja ali starost (mladoletni v spremstvu staršev ali skrbnikov).

Vabljeni tudi zamejci.

Udeležba skladna z navodili NIJZ.

Vljudno vabljeni!

Za napredek Krasa in Brkinov!

Tudi letos bo Turistično društvo Brest organiziralo

Špargljado,

in sicer bo potekala **3. aprila 2022.**

V dogodek bosta kot ponavadi vključena tudi pohod in koloosmica.

Več podrobnosti bodo v kratkem objavili na njihovi spletni strani <http://www.brestovica.com/>.

GROMAP d.o.o.
Cankarjeva 62
5000 Nova Gorica
t: 05 333 0 100
m: 031 325 929
e: gromap@sioL.net
www.gromap.si

- UREJANJE MEJ
- PARCELACIJE
- GEODETSKI NAČRT
- ZAKOLIČBE
- VPIS STAVB
- BONITETE ZEMLJIŠČ
- SODNO IZVEDENIŠTVO
- SVETOVANJE

Kjer se srečata Strokovnost in Prijaznost

Občine stopile odraslim naproti pri pridobivanju novih znanj

V zadnjih mesecih leta 2021 smo na Ljudski univerzi Sežana s finančno podporo občin Sežana, Hrpelje-Kozina, Divača in Komen ponudili mlajšim odraslim tečaje za razvoj digitalnih kompetenc in jezikovne tečaje. Prevladalo je zanimanje za tečaj digitalnega marketinga in začetni tečaj nemškega jezika, največ zanimanja pa je bilo za začetni tečaj italijanskega jezika, kar pomeni, da so potrebe po znanju jezika sosednje države še vedno aktualne.

V okviru projekta Temeljne poklicne kompetence na Ljudski univerzi v Se-

žani izvajamo brezplačne tečaje za odrasle, starejše od 45 let, opažali pa smo potrebo po znanjih tudi med mlajšimi od 45 let, ki jim pa nismo mogli ponuditi brezplačnih izobraževanj. Zato smo s pomočjo občin zanje organizirali tečaje z minimalnim prispevkom. Veseli smo, da so jim občine s sofinanciranjem tečajev prišle naproti in jim tako omogočile vključitev in pridobitev novih potrebnih znanj.

Zavedati se moramo, da je vložek v znanje posameznika dobra naložba za uspešen razvoj in rast celotne družbe. Lokalna

skupnost ima pri tem pomembno vlogo, saj s spodbujanjem vseživljenjskega učenja omogoča večjo vključenost vseh odraslih v izobraževanje.

Iskrena zahvala z naše strani, pa tudi v imenu zadovoljnih udeležencev. Tudi v letu 2022 se nadejamo uspešnega sodelovanja z občinami pri uresničitvi izobraževalnih želja naših občanov.

Ljudska univerza Sežana

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05 73 10 450
 Fax: 05 73 10 460
 Spletna stran: www.komen.si
 E-pošta: obcina@komen.si
 Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00
 sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 17.00

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05 73 10 141
 E-pošta: soou@sezana.si
 Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00
 sreda od 7.30 do 11.00 in od 12.00 do 16.00

Krajevni urad Komen

Telefon: 030 720 220
 Uradne ure: vsak četrty tork v mesecu od 8.00 do 11.00 in od 12.00 do 14.00,
 Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05 73 12 700.

Polijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)
 Telefon: 05 70 71 500
 Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen
 Telefon: 05 76 68 580
 E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
 Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00
 sreda od 8.00 do 15. ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05 73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05 73 11 790
 Delovni čas: ponedeljek od 12.00 do 19.00 ure
 torek, četrtek in petek od 8.00 do 15. ure
 sreda od 9.00 do 18. ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13.00
 četrtek: od 14. do 17.00
 sobota: od 9. do 13.00

Delovanje javne razsvetljave - prijava napak:

Javna razsvetljava d. d., Litjska cesta 263, Ljubljana
 Telefon: 01 5863 600
 E-pošta: info@jr-lj.si
 Spletna stran: www.jr.si/prijava-napak

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05 30 78 570

JAVNA BLAGAJNA OBČINE KOMEN obratuje v poslovalnici Deželne banke Slovenije, d. d., v Komnu 118 c (pri pošti), odprta je od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 16.00.

ODPRTO ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE KOMEN - prijava poškodbe infrastrukture, ki ni povezana z motnjami delovanja storitev pri njih.

E-pošta: napake.oso@gvo.si
 Telefon: 02 333 26 23, 02 332 23 00
 (izven delovnega časa, med 15.00 in 7.00 naslednjega dne)

NAPOVEDNIK PRIREDITEV V OBČINI KOMEN

MAREC IN APRIL 2022

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
Petek, 18. 3. 2022	18.00	KOŠI, KOŠARE, KOŠULJE. Prikaz filma o pletarstvu na Krasu in predstavitev knjige Pletarski priročnik otip narave	Štanjel, viteška dvorana	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Sobota, 19. 3. 2022	9.00 - 15.00	Pletarska delavnica pri Gražarjevih – 2. del	Štanjel, Gražarjeva galerija	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Nedelja, 20. 3. 2022	9.00	Hruševljanski pohod	Hruševica	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Sobota, 23. 4. 2022	11.00	Podelitev nagrade Max Fabiani	Štanjel, viteška dvorana	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si

RAZSTAVE

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
Stalna razstava	Razstava Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si
Stalna razstava	Razstava Maks Fabiani	Štanjel – Kvadratni stolp	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si

KULINARIČNA IN VINSKA RAZVAJANJA TER PRENOČIŠČA

V občini Komen najdete širok nabor kulinarčnih, vinskih in nastanitvenih ponudb.

Ponudbe najdete na naši spletni strani www.visitstanjel.si ali pa na spletni strani www.visitkras.si.

Za več informacij smo Vam na voljo v Turistično informacijskem centru Štanjel (tel.: +386 (0)5 769 00 56, tel.:+386 (0)41 383 986, e-naslov: stanjel@visitkras.info, www.visitstanjel.si).

OSTALO

Zadeva	Dan	Kje	Informacije
LOV ZA ZAKLADOM – ČRNA MAČKA V ŠTANJELU	Po dogovoru	Štanjel	Karra, odkriti skriti Kras Tel.: 041 706 036, 041 635 106 E-mail: karra@karra.si www.karra.si
ŠKRATJI KRAS	Vse dni v letu Pot lahko prehodite tudi sami s pomočjo škratje beležke, katero dobite v baru Zoro ali v TIC-u Štanjel.	Štanjel, začetek pri pošti	ORA Krasa in Brkinov, TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 +386 (0)41 383 986 stanjel@visitkras.info www.visitstanjel.si